

**РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІВЕНТ-ІНДУСТРІЇ, КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА**

УДК 378(477)

На правах рукопису

Дипломна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня

«бакалавр» на тему:

EVENT -РИНОК В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ЗДОБУТКИ

Виконала студентка освітньо-професійної програми І (бакалаврського) рівня спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 – «Культура і мистецтво»

Денної форми навчання

Бендюг Катерина Іванівна

Науковий керівник:

Проф., кандидат пед. наук

Виткалов Володимир Григорович

Рецензент:

2024

ПЛАН

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІВЕНТ-ІНДУСТРІЇ	
1.1. Аналіз сучасного стану івент-ринку в Україні.....	7
1.2. Івент-менеджери як професійна група.....	21
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ ІВЕНТІВ ЯК ОСНОВНОГО ПРОДУКТУ ІВЕНТ-РИНКУ	
2.1. Діяльність івент-агенцій сучасної України.....	37
2.2. Приклади успішно реалізованих івент-проектів.....	52
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	70

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний світ стрімко змінюється, трансформуючи практично усі сфери людської життєдіяльності. Однією з галузей, що також піддається суттєвій трансформації, є івент-сфера, вивчення якої є важливим та актуальним питанням сьогоденної науки та практики. Передумовою цього є економічна значущість івент-індустрії, яка генерує чималі обсяги доходів, створює робочі місця, стимулює розвиток суміжних сфер, таких як готельний бізнес, ресторанна справа, транспорт тощо. Тож вона є важливим сектором економіки. Важливою є зростаюча популярність івентів: проведення різноманітних заходів – від корпоративних подій до музичних фестивалів – стає все поширенішим явищем. Люди цінують живі події, що створюють емоційні та незабутні враження. Зважаючи на це у івент-сфері високою є конкуренція між організаторами за увагу аудиторії та клієнтів, яка з ростом популярності івентів посилюється. Тому розуміння тенденцій івент-ринку є критично важливим для того, щоб створювати успішні та затребувані заходи.

Не менш важливим є вивчення впливу стрімких технологічних змін, адже технології трансформують івент-індустрію, відкриваючи нові можливості для залучення аудиторії, управління заходами та вимірювання їх ефективності. Вивчення цих змін дозволить організаторам івентів залишатися конкурентоспроможними. Новими є й комунікаційні підходи, оскільки івенти все частіше використовуються як канал для маркетингових комунікацій брендів та організацій. Розуміння івент-ринку допомагає ефективно інтегрувати інструменти івент-маркетингу у цілісну комунікаційну стратегію. Зважаючи на це, вивчення івент-ринку дає ключову інформацію для успіху в цій динамічній та зростаючій галузі, що робить його актуальним як для практиків, так і для дослідників. Звісно, повномасштабний наступ російської федерації вніс свої зміни у розвиток вітчизняної івент-сфери, однак не виключив необхідність дослідження запропонованої теми.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідити тенденції та здобутки івент-ринку в Україні.

Завдання дослідження зумовлені метою кваліфікаційної роботи:

- проаналізувати сучасний стан івент-ринку в Україні;
- вивчити івент-менеджерів як професійну групу;
- окреслити діяльність івент-агенцій сучасної України;
- охарактеризувати приклади успішно реалізованих івент-проектів.

Об'єкт дослідження: івент-ринок сучасної України.

Предмет дослідження: особливості складових сучасного вітчизняного івент-ринку.

Огляд використаних джерел та літератури. Джерелами вивчення тенденцій та здобутків івент-ринку в Україні стали законодавчі акти, що регулюють окремі питання досліджуваної теми [8-11]. У процесі вивчення теми було опрацьовано чимало наукової літератури з питань розвитку вітчизняної івент-сфери як теоретичного спрямування, так і прикладного характеру.

Важливі теоретичні відомості містять роботи сучасних дослідників, що стосуються сфери менеджменту та адміністрування [2], менеджменту у сфері культури [21]. Цінними для роботи стали наукові праці з івент-менеджменту та івент-технологій Г. Дергачової [5], Л. Зеленської [12], Т. Повалій та Н. Світайло [30], О. Радіонової [31].

Серед ґрунтовного теоретичного доробку вітчизняних науковців варто виокремити оригінальні статті та дисертаційне дослідження В. Мисик, в яких висвітлено різні аспекти формування івент-менеджменту: вітчизняний та зарубіжний досвід його розвитку, концептуальні моделі побудови та використання в управлінні підприємствами, сучасні проблеми, тенденції та перспективи розвитку та ін. [7; 22-24].

Певні аспекти розвитку івент-ринку висвітлили у своїх наукових статтях Є. Короленко та І. Швець [16], О. Мазоренко [20], Г. Олексюк, І. Ангелко та Н. Самотій [28], О. Хитрова та Ю. Харитонова [36].

Чималий масив цінної практичної інформації містять статті та аналітичні огляди практиків, які є авторитетними та досвідченими учасниками івент-індустрії. Серед них – засновник відомої івент-агенції Anthill О. Куліков [17], керівник івент-агенції Slupsky Event Management С. Слупський [18]. У числі інших актуальних досліджень практичної спрямованості – аналітичні розвідки щодо актуальних трендів розвитку івентів [19], існування та переорієнтації івент-сфери у часи повномасштабного вторгнення [29; 38].

Вивчаючи сьогодення вітчизняного івент-ринку, ми зверталися до офіційних сайтів його ключових учасників, їх сторінок у соціальних мережах, які є основним джерелом інформації про діяльність сучасних вітчизняних івент-агенцій та успішно реалізованих івент-проектів. Це, зокрема – інформаційні портали івент-агенцій загальноукраїнського масштабу [6, 33, 39, 50, 52-56, 58] та рівненських івент-агенцій [1, 14, 37, 57]. Серед проаналізованих – інтернет-сторінки успішно проведених івент-проектів загальнонаціонального та локального рівнів [3, 4, 15, 25, 27, 34, 35, 40-41, 48, 51, 60, 62], де питання, що є предметом нашого інтересу розглядаються також.

Не менш важливим для роботи над досліджуваною темою стало звернення до онлайн-сторінок галузевих спільнот [43], фестивалів, успішних івент-проектів [42], форумів вітчизняної івент-спільноти [44-46], професійного івент-конкурсу [59].

Наукова новизна дослідження: здійснено спробу узагальнити досвід роботи івент-структур у сучасній країні та регіональному рівні;

- виявлено фахову літературу, спрямовано на тему, що стала предметом наукового студіювання;

- з'ясовано найбільш успішні підходи до організації подібної практики та її проблемний ряд;

- уточнено сутність поняття «івент-менеджер» та виявлено його (менеджера) роль у системі організації подібної практики;

- наголошено на найбільш успішних івент-проектах, алгоритм проведення яких можна використовувати у подальшій практичній діяльності.

Практична значимість дослідження: зібраний, опрацьований і критично осмислений матеріал може використовуватися в практиці роботи з фахівцями івент-сфери, а також у системі підвищення кваліфікації працівників культури; буде він корисним і в процесі проведення практичних занять у закладах вищої освіти різних рівнів акредитації.

Апробація матеріалів дослідження здійснювалася на практичних заняттях із професійно-орієнтованих дисциплін під час здобуття вищої освіти на спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» в Рівненському державному гуманітарному університеті, а також у виступах на наукових конференціях різних рівнів:

- **Бендюг К.** – здобувачка ОС «Бакалавр» спец. 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» РДГУ – Івент-ринок сучасної України крізь призму регіонального досвіду: *II всеукр. наук.-практ. конф., 5.06.2024 р. Університет Короля Данила, м. Івано-Франківськ. Ів.-Франківськ, 2024. С. 7 [10 с.]*.

- **Бендюк К.** – здобувачка ОС «Бакалавр» спец. 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» РДГУ – Івент-ринок у регіоні: специфіка становлення, проблемний ряд та здобутки: *Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри: міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Івано-Франківськ, 23.24.05.2024 р. Івано-Франківськ, 2024. С. [с.]*.

- **Бендюг К.** – здобувачка ОС «Бакалавр» спец. 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» РДГУ – Івент-індустрія регіону в контексті організації духовного простору місцевих мешканців: *Звітна наукова конф. РДГУ. За 2023 р., м. Рівне, 17 трав., 2024 р. Рівне: РДГУ, 2024. С.105 [113 с.]*.

- **Бендюг К.** – здобувачка ОС «Бакалавр» спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» РДГУ – Музей в структурі івент-ринку в регіоні: сучасні тенденції і проблеми: *II міжнар. музейний форум «Сучасний музейний простір і виклики сьогодення», м. Ужгород, 26-28.06.2024 р.: Програма. Ужгород, 2024. С. [с.] надіслано до Оргкомітету.*

Матеріали бакалаврської роботи **опубліковані у науко-метричному збірнику:**

- **Бендюг К.** Розвиток вітчизняної івент-сфери України в умовах війни. *Актуальні питання культурології: альм. наук. т-ва «Афіна»*. Вип. 23. Рівне : РДГУ, 2024. С. [с.] (в друці).

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури. *У вступі* подано актуальність теми кваліфікаційної роботи, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, огляд використаної літератури. *У першому розділі*, що вивчає теоретичні основи івент-індустрії, проаналізовано сучасний стан івент-ринку в Україні, окреслено особливості івент-менеджерів як професійної групи. *У другому розділі* представлено практичні кейси івентів як основного продукту івент-ринку: зокрема, діяльність івент-агенцій сучасної України та приклади успішно реалізованих івент-проектів. *У висновках* подано результати дослідження.

Загальний обсяг бакалаврського дослідження складає 76 сторінок, з яких основного тексту – 71 с.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІВЕНТ-ІНДУСТРІЇ.

1.1. Аналіз сучасного стану івент-ринку в Україні

У сучасному світі загалом та в Україні зокрема останніми десятиліттями набирає обертів розвиток ринку проведення різного виду подій з певною метою – так званого івент-ринку. Вивчаючи стан івент-ринку в Україні

найперше варто окреслити сутність основних категорій та понять досліджуваної теми, аби мати можливість аналізувати вказану проблему. А це такі поняття, як івент та з ним пов'язані: івент-менеджмент, івент-маркетинг, івент-технології, івент-індустрія, івент-ринок та ін., що широко увійшли до теоретичного та практичного вжитку у світовий соціокультурний простір та активно сьогодні використовуються.

Отож, івент – поняття англomовного походження і дослівно українською перекладається як «подія, дійство, важливе явище». Часто вітчизняні теоретики та практики використовують поняття «захід» як синонімічне до івенту, події [30, с. 24]. У роботі використовуватимемо ці поняття, як синонімічні. Івентом називають організований захід, подію, яка проводиться з певною метою на облаштованій для цього локації чи просто неба. Це вид людської діяльності, який включає в себе взаємодію різних людей, пов'язаних реалізацією спільної мети [12, с. 118]. Іншими словами можна сказати, що івент – це захід, який має на меті стати подією. Основними характеристиками івенту можна назвати конкретну дату, час та місце проведення, обмеженість у тривалості (від кількох годин до кількох днів). Івент також має свою чітку програму та передбачає залучення певної аудиторії (учасників, глядачів тощо). Він організовується конкретним ініціатором (агенцією, компанією, організацією, окремою особою) і має певну мету (PR, маркетинг, освіта, розвага і т.д.).

Чимало експертів виділяють івент як креативний та нестандартний захід, для якого розробляється свій індивідуальний план. Виняткові характеристики івентів як особливого виду заходів можна сформулювати у наступному: івенти запам'ятовуються як щось виключно позитивне, є неповторними та унікальними, спонукають учасників до заохочуваної активності. Вони вимагають грамотного планування, організації та проведення.

Івенти бувають різноманітними і класифікуються за різними ознаками: за характером взаємодії учасників, за характером маркетингових завдань, за охопленням цільової аудиторії, за маркетинговим середовищем, за

значущістю, за складом учасників, за структурою, тривалістю та іншими факторами [30, с. 25-27]. Це вечірки, конференції, фестивалі, шоу, виставки, змагання та інші спеціально організовані, тимчасові події, що проводяться з певною метою.

У період 1990-х років на Заході сформувався івент-менеджмент – подієвий менеджмент як наріжний камінь в подієвих комунікаціях. Появі івент-менеджменту передували доробки теоретиків та практиків з різних гуманітарних наук – культурології, режисерської майстерності, маркетингу, менеджменту, психології, соціології та інших дисциплін. Ймовірно, рушійною силою для розвитку івент-менеджменту стало повернення вкладених у організацію та проведення івентів коштів, що, безперечно, сприяло формуванню цілого напрямку бізнесу [30, с. 4].

Івент-менеджмент як управління подіями, тобто організація та координація різноманітних заходів, має на меті планування події (визначення концепції, цілей, бюджету, програми, термінів), логістику івенту (вибір місця проведення, оренду приміщень та обладнання, організацію кейтерингу, постачання необхідних матеріалів), залучення учасників та партнерів (PR, реклама, робота зі ЗМІ, співпраця зі спонсорами), координацію персоналу під час заходу (слідкування за програмою, нагляд за технічними аспектами, допомога гостям), аналіз та оцінку результатів події після її проведення. Тобто, івент-менеджмент розглядається як вид управлінської діяльності [7, с. 31-32]. Фахівці, які відповідають за успішне планування та втілення події від початку і до кінця – івент-менеджери, про їх якості та місце у просторі івент-ринку піде мова у наступному параграфі нашої роботи.

Івент-менеджмент виконує чимало функцій, серед яких художньо-естетична, адже івенти через арсенал виразних засобів транслюють аудиторії соціально важливий досвід, допомагаючи естетично освоїти дійсність та впливаючи на формування смаків. Цінною є гедоністична функція, котра забезпечує естетичну насолоду у сприйнятті події як, приміром, мистецького явища. Варто наголосити на потужному потенціалі комунікативної функції,

яка полягає у процесі обміну інформацією, існуванні зворотного зв'язку, взаємодії між усіма суб'єктами івенту. Пов'язаними між собою є аксіологічна, ідеологічна та функція культурної пам'яті, які спрямовані на формування системи цінностей, суспільних світоглядних основ та збереження культурного досвіду.

Безперечно, цінними є науково-освітня функція, зорієнтована на теоретичних та прикладних дослідженнях івент-галузі, а також дозвіллева функція, що реалізується у забезпеченні якісного повноцінного відпочинку, та виховна функція, спрямована на виховний потенціал івентів з метою формування пріоритетів, системи поглядів, норм поведінки. Вкрай важливими є функція психологічної адаптації шляхом досягнення порозуміння між людиною та соціумом, та функція мотивації, що має на меті створення середовища, у якому максимально творчо можна зреалізувати особистий потенціал. Власне, не менш цінною є функція публічного дискурсу, що полягає у використанні івенту як технології впливу на аудиторію. І, безперечно, одним із домінантних вимірів івент-менеджменту є його економічна складова [12, с. 6-10]. Тобто, івент-менеджмент використовується підприємствами різних галузей економіки для максимального розкриття своїх можливостей з метою зміцнення позицій на ринку. Крім того, він є ефективним інструментом маркетингових комунікацій у процесі просування товарів та послуг [28, с. 120].

Ще одним важливим поняттям досліджуваної теми є івент-маркетинг або маркетинг подій, під яким мається на увазі просування бренду або продукту за допомогою організації та проведення спеціальних заходів. Важливим є розуміння основних особливостей івент-маркетингу, серед яких варто назвати фокус на створенні певних емоцій, вражень чи досвіду для цільової аудиторії (цікава презентація, незабутній концерт тощо), активне залучення аудиторії під час заходу через взаємодію з брендом (можливість «потримати в руках», спробувати, задати питання), можливість сфокусувати увагу саме на цільовій аудиторії, на відміну від масової реклами, здатність

підтримки зв'язку з аудиторією після події. Тобто, івент-маркетинг дозволяє створити міцний зв'язок бренду зі споживачами через яскраві емоції та враження, і це є ефективним способом просування.

Фахівці виділяють також більш вузькі поняття та категорії – приміром, івент-комунікації та ін. [12, с. 19].

Івент-технологія як ще одне важливе поняття досліджуваної теми включає в себе використання низки дій та кроків, які чітко та скрупульозно плануються, злагоджено синхронізуються та бездоганно якісно виконуються. А захід, подія, відповідно, є основним елементом івент-технологій [28, с. 122; 31, с. 5].

Галузь, сферу діяльності, що спеціалізується на організації та проведенні івентів, тобто спеціальних заходів, подій різного типу, називають івент-індустрією. Вона охоплює ринок івент-послуг та суміжні галузі й учасників процесу, що включає в себе агенції, що надають послуги з організації івентів, майданчики для проведення заходів, компанії звукового, світлового чи відео обладнання, виробників реквізиту та оформлення для івентів, виставкові компанії, рекламні та PR агентства, що працюють в івент-сфері, ЗМІ, фахівців: івент-менеджерів, організаторів, режисерів, ведучих, артистів, техперсонал і т.д. Тобто, поняття «івент-індустрія» є доволі широким та охоплює усю сукупність суб'єктів ринку та суміжних сфер бізнесу, які задіяні в івент-діяльності.

Основними характеристиками івент-індустрії є організація заходів «під ключ» – від розробки концепції до реалізації та аналізу результатів (таким видом діяльності займаються івент-агенції чи івент-компанії, про які піде мова у наступному розділі роботи); залучення інших суміжних галузей: постачальників техніки, сценічного обладнання, послуг зв'язку, ІТ, кейтерингу, транспорту, охорони тощо; орієнтація на створення певних емоцій, вражень та переживань для цільової аудиторії заходу; масштабність та креативність у підходах до організації заходів та ін.

Чимало бізнес-організацій, громадських спільнот цікавиться проведенням різних івентів як способом проявити та відобразити свою корпоративну культуру. Івент-сфера сьогодні характеризується безліччю напрямів, що відрізняються між собою не лише масштабом, а й специфікою. Ринок намагається відповідати на актуальні запити аудиторії, відповідно пропорційно цим запитам змінюється й івент-індустрія. Так, наприклад, останнім часом особливо помітно, окрім напряму організації приватних заходів, набирає популярності сегмент ділових подій. Компанії закладають окремий рядок бюджету під проведення тимблдингів та інших корпоративних івентів. Статус серйозного інструменту просування окремих брендів набуває саме подієвий маркетинг.

Важливо, що в івент-індустрії як виду діяльності, пов'язаної із організацією подій часто використовуються новітні технології, неординарні ідеї, креативні підходи та рішення, перформанси. Загалом, івент-індустрія – це комплексна сфера бізнесу, пов'язана зі створенням яскравих та креативних заходів, подій для різних цілей і цільових груп. До професій в івент-індустрії відносять чимало нових професій: івент-менеджери, wedding-планувальники, організатори заходів, координатори подій, контент-менеджери, SMM-менеджери івентів, аніматори та ін. Це динамічна і креативна галузь, що швидко розвивається останніми роками у світі та в Україні, за виключенням часу пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення 2022 року.

Івент-індустрія є безкінечним простором для розвитку професійного рівня учасників цього простору, який має назву івент-ринок. Він включає в себе структури, котрі спеціалізуються на проведенні подій і мають суттєві конкурентні переваги у порівнянні із можливостями організації та проведення заходів самими підприємствами [28, с. 120]. На ринку послуг з організації та проведення івентів важливими є послуги з планування, організації, проведення та технічного супроводу подій, що, як вже вказувалося, об'єднує різних постачальників послуг. Івент-компанії та агенції пропонують комплексні рішення та послуги з організації будь-яких заходів – від розробки концепції до

їх реалізації. Ринок івент-послуг активно розвивається в усіх країнах та охоплює заходи самого різного масштабу – від невеликих зустрічей до грандіозних міжнародних подій.

На думку сучасної вітчизняної дослідниці Л.Зеленської нині сфера івентів є сформованою самостійною сферою професійної діяльності, адже визначеними є основні суб'єкти івент-ринку, сформувався професійний понятійний апарат, напрацьованими є галузеві технології, достатньою є спеціалізована навчально-методична та наукова література (у більшості своїй – англomовна) та спеціалізована преса, розробляються сертифікаційні програми, є можливість здобувати фахову освіту, спеціалісти івент-ринку консолідується та прагнуть організовувати професійні асоціації, потрохи формуються «галузеві легенди та традиції» [12, с. 6].

Вивчаючи сучасний стан івент-ринку в Україні варто простежити еволюцію його появи та розвитку загалом у світі та вітчизняному просторі зокрема. Л.Зеленська пов'язує початок активного розвитку івент-ринку із індустрією свят початку XIX століття як однієї із складових індустрії так званої MICE (Meeting Incentive Conference Events) – сукупності спеціалізованих організацій, діяльність яких пов'язана із забезпеченням потреб в організації ділових заходів: конференцій, виставок, корпоративних свят та ін. А в середині XX століття остаточно сформувалася професія організатора свят, і цю дату також пов'язують із відкриттям всесвітнього парку розваг Діснейленд [12, с. 5]. Відтоді сфера івент-ринку почала активно розвиватися в усьому світі.

Варто погодитися з ще однією вітчизняною дослідницею В. Мисик, яка стверджує, що максимальне наближення до сучасного розуміння івент-сфери можна пов'язати з періодом активного впровадження у життя мобільного зв'язку та Інтернету. Широкі інформаційно-комунікативні можливості, повсюдне використання новітніх технологій та електроніки мали потужний вплив на перебіг процесів з організації, планування, проведення івентів,

спрощуючи процес комунікації представників івент-ринку у будь-який час та у будь-якому куточку світу [22, с. 41].

Важливо, що до другої половини ХХ століття заходи та події організовувалися компаніями та інституціями переважно для внутрішніх потреб. Із ростом економіки та популярності маркетингу подій усе більше компаній – міжнародних та національних корпорацій, аграрних та юридичних фірм, банків тощо стали організовувати публічні заходи, конференції, фестивалі та інші ділові та розважальні події для корпоративних клієнтів. Івенти використовувалися для розвитку бренду кампаній, для розширення впливу на ринку та пошуку нових користувачів та партнерів. Щодо рівня держави – івенти були корисні для досягнення політичних цілей, розвитку соціокультурної сфери, просування брендів міст чи регіонів, проектів та й самої держави [22, с. 41]. Приблизно з 2000-х років можна було говорити про сформований глобальний івент-ринок, який включає в себе широкий спектр гравців – від невеликих локальних агенцій до потужних компаній.

Щодо розвитку вітчизняного івент-ринку, то у сучасному розумінні варто розглядати цю сферу з часу здобуття Україною державної незалежності. Зважаючи на це, вітчизняна івент-індустрія до сьогоднішнього часу пройшла кілька етапів становлення. Умовно їх можна поділити наступним чином:

- зародження (1991-2004 рр.). У той період державної незалежності в Україні з'являються перші івент-агенції, що займаються організацією корпоративних заходів, конференцій, виставок. Індустрія ще не є розвиненою;
- становлення (2005-2013 рр.). У ці роки зростає кількість професійних організаторів заходів. З'являються перші великі міжнародні та всеукраїнські фестивалі, такі як Коктебель, Казантип, Бандерштат та ін. Галузь поступово набирає ваги, незважаючи на певні кризові віхи, приміром, у 2008 році, коли проявилася глобальна глибока фінансова криза, яка вплинула на економіку України загалом та на ринок івентів зокрема зменшенням обсягів та замовлень [17];

- активний розвиток (2014 - теперішній час), коли відбувається професіоналізація ринку івент-послуг в Україні: бурхливо зростає кількість масштабних заходів, починає формуватися конкурентне середовище серед організаторів. Незважаючи на кризові роки (2014 р., 2020 р., 2022 р.) івенти проводяться, ринок розвивається, відповідаючи на виклики часу та реалії.

На думку інших дослідників, івент-ринок розвивається в Україні не більше 15-ти років [28, с. 121]. Однак, безперечним є той факт, що за ці роки в Україні відбувалася та відбувається активна професіоналізація галузі івент, яка виконує низку важливих економічних, соціокультурних функцій, пропонує учасникам ринку взаємодію та різноманітний арсенал технологій розвитку різних видів суспільних практик [12, с. 6]. За період свого становлення івент-сфера суттєво змінилася як кількісно, так і якісно: підвищилася якість послуг, які пропонувалися, розширився спектр цих послуг, гравці івент-ринку почали застосовувати гнучку цінову політику та ін. [36, с. 28].

Важливим чинником функціонування івент-ринку в сучасній Україні найперше є законодавча база, яке регулює основні види діяльності у цій сфері. Найперше варто назвати Закон України «Про організацію та проведення масових заходів в Україні», який визначає правила та вимоги до організації масових заходів, у тому числі вуличних, мирних масових заходів та акцій комерційного характеру [10].

До важливих законодавчих актів у контексті досліджуваної теми можна вказати на Закони України «Про електронну комерцію», котрий регулює надання послуг у івент-індустрії через Інтернет [9], «Про авторське право і суміжні права», що визначає правила використання інтелектуальною власністю під час івентів [8], «Про рекламу», який регулює рекламну діяльність у сфері подій [11]. І ця база постійно оновлюється та вдосконалюється.

Крім того, у розрізі законодавчої бази івент-сфери важливими є окремі кодекси, правила та норми, приміром, податковий кодекс, що встановлює

оподаткування діяльності в івент-індустрії, правила пожежної безпеки, які містять вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки на масових заходах, санітарні норми та правила, котрі встановлюють вимоги до умов проведення івентів, правила надання послуг з постачання електроенергії, що визначають умови тимчасового підключення до електромереж під час івентів, та ін. Крім того, варто назвати наявність місцевих норм та правил проведення масових заходів у конкретних містах чи на певних об'єктах.

Як і будь-яка галузь суспільної практики, івент-сфера проходить історично складний шлях розвитку. Окремо варто вказати на трансформацію івент-ринку останніх років, починаючи від 2020 року – часу запровадження серйозних обмежень у зв'язку з пандемією COVID – 19. Коронавірус справив колосальний негативний вплив на івент-індустрію та ринок у світі. Масово скасовувалися та переносилися заплановані заходи через локдауни та карантинні обмеження. Як результат – відбувся спад економіки, скоротилася купівельна спроможність та змінилася поведінка споживачів, різко зменшилися доходи галузі та у пов'язаних з нею суміжних сферах, а це ЗМІ, туризм, реклама, кейтеринг тощо. Збитки оцінювалися мільярдами доларів: унаслідок скасування заходів втрати в індустрії івент-ринку лише на квітень 2020 року сягнули 666 млн. доларів. І, звичайно, через відсутність роботи та доходів масово скорочували персонал у івент-агенціях, багато компаній закрилися: безробітними стало майже 86 млн. осіб [20, с. 167].

Важливою інновацією світової івент-сфери цього періоду став перехід у онлайн-формат: більшість заходів у 2020-2021 роках проходили дистанційно через карантин, що прискорило процес цифровізації галузі. Загалом пандемія спричинила найбільшу за всю історію кризу на ринку івентів. При цьому, адаптація до нових реалій все ще триває.

Власне, усі вказані світові тенденції розвитку івент-ринку стосуються й України, яка не стала винятком і також відчула негативні наслідки у розвитку івент-сфери через обмеження пересувань, впровадження самоізоляції та режиму карантину. Держава намагалася підтримати івент-сферу – з метою

забезпечення стабільності у роботі сфери культури, туризму та тих видів діяльності, які належить до креативних індустрій, надавалася фінансова підтримка [28, с. 120].

Наслідки пандемії для івент-ринку дозволили визначити певні тенденції на наступні роки розвитку сфери. Серед них – активне залучення комп'ютерних технологій для проведення подій у різних форматах – офлайн та онлайн, використання альтернативних варіантів участі у подіях – онлайн-записи, онлайн-трансляції та ін. Участь у події тепер не вимагає фізичної присутності, натомість використовують Livestreaming та Crowdstreaming. Технології максимально скорочують дистанцію між спікерами, гостями, онлайн-глядачами. До діджитал-новинок можна віднести й технологію Digital Swag Bags – онлайн-платформу, де організатори івенту завантажують інформацію про захід, ваучери на знижки, спеціальні пропозиції від партнерів події та ін. Такий девайс є потужним інструментом зворотного зв'язку, допомагає виміряти ефективність подарунків, є цінним джерелом інформації про аудиторію [19].

Крім того, у сферу івент міцно увійшло розуміння необхідності врахування та поваги до особистого простору відвідувачів при організації заходів, запорукою успіху кожної події стало забезпечення особистого здоров'я та хорошого самопочуття кожного відвідувача. І, як результат, активно почали використовувати безконтактні заходи безпеки на івентах – безконтактна оплата подій та їх обслуговування, цифрові бейджі, екрани тощо [20, с. 168].

Вітчизняні практики – представники сучасної івент-індустрії свідчать, що івент-ринок в Україні є молодою і перспективною галуззю зі своїми труднощами, проблемами, перспективами та можливостями. Як у молодому бізнесі, що розвивається, тут є висока конкуренція та низька культура. Станом на 2008 рік президент фестивалю Eventаризації – міжнародного конкурсу івент-проектів (про нього йтиметься мова у 2 розділі роботи), генеральний директор агенції «Дорослі діти» Р. Соколов засвідчив серйозний розвиток

галузі упродовж останніх двадцяти років. За ці роки у сфері вітчизняної івент-індустрії, де на думку фахівця зосереджено майже 30 млн. доларів, відбулося зростання на 30 %, що є немалим показником. Він же вказав, що сфера потребує професіоналів [42].

У сфері івенту є чимало дискусійних питань, які потребують рішень. Серед таких труднощів представники івент-ринку називають проблеми можливих варіантів оплати послуг (коли клієнти надають перевагу не креативному івент-агенству, а банку з вигідним кредитом), нечесні тендери з нерозумінням титанічної роботи кожної команди, починаючи від стадії генерування ідей і завершуючи формуванням комерційної пропозиції, відсутність розуміння івент-культури і необхідність комунікації з колегами щодо корпоративної фаховості [13].

Серед інших проблем, які склалися у сфері івент-ринку за останні роки, варто назвати відсутність на ринку конкурентних платформ (асоціацій, галузевих товариств чи інших форматів) для комунікації агентств між собою для вирішення корпоративних питань. Щоправда, у соціальній мережі Facebook функціонує спільнота Event Community Україна, яка об'єднала понад 8 тисяч учасників. Тут працівники сфери івент діляться контактами підрядників, радять один одному локації, майданчики та платформи для організації та проведення івентів, обмінюються корисною та актуальною інформацією [43].

Ще однією проблемою сучасного івент-ринку дослідники називають не розуміння бізнесом важливості івент-менеджменту та його впливу на діяльність підприємств (фірм, організацій), перспектив та можливостей розвитку. І, як результат, – компанії не завжди готові розвиватися у напрямі івент-менеджменту через недостатнє розуміння та хибні уявлення щодо організації цього процесу [7, с. 44]. Крім того, практики івент-сфери вказують, що недостатньою є готовність вітчизняних клієнтів до креативних рішень. Часто вітчизняним фахівцям сфери івент доводиться долати стереотипне мислення та різні бар'єри в реалізації креативних ідей. Адже вони доволі часто

пропонують якісні, концептуальні проекти, до яких не завжди готові клієнти, і це є певною проблемою. Нестачу кваліфікованих кадрів на ринку також називають важливим аспектом, який потребує вирішення. А також вказують на наявність, на жаль, безвідповідальних працівників, не професіоналів, які часто змінюють своє місце роботи у різних івент-агенціях, натомість доцільним кроком було б виключення їх зі спільноти та не допущення до ринку івент-послуг [13].

Але безперечно найскладнішими для івент-сфери України стали 2022-2024 роки, адже повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну загальмувало, а подекуди й припинило розвиток івент-ринку. Звісно, івент-сфера продовжує функціонувати, однак суттєвих змін зазнали темп, формат, настрої подій. Маючи досвід трансформації у часи коронавірусу, представники вітчизняного івент-ринку почали адаптовуватися до нових – воєнних умов та переформатовувати свою діяльність після лютого 2022 року.

Фахівці зі сфери вказують, що нині змінилася кількість та якість івентів – відійшли у минуле безтурботні, гучні, велелюдні популярні урочистості та заходи. Одна із провідних вітчизняних компаній, що спеціалізується на онлайн-бронюванні івент-майданчиків для проведення будь-яких подій RENTY.UA вказує, що майже 30 % їхніх клієнтів припинили свою діяльність чи «заморозили» бізнес, майже 80 % локацій для подій перестали залучати клієнтів. Тобто, ринок івент-просторів суттєво скоротився. При цьому важливо зауважити, що ця компанія, котра працює на вітчизняному івент-ринку вже 8 років, співпрацює з понад 700 локаціями у Києві, Одесі, Харкові, Дніпрі, Львові. Змінилася і цінова політика – до 50 % сягає знижка на оренду деяких локацій для заходів. Затребуваними стали затишні простори, тераси, дахи з обов'язковою наявністю світла та Інтернету [38].

Сьогоднішні івенти – це частіше камерні події у затишному колі, в першу чергу, з можливістю або зібрати кошти для ЗСУ, або для відновлення пошкоджених будівель, або для підтримки людей, які постраждали внаслідок війни. Причому, це стосується й подій розважального формату, які відвідувачі

вже не ототожнюють лише з веселощами, а швидше розглядають як можливість допомогти у складний час [29].

Зважаючи на проблеми та труднощі, вітчизняний івент-ринок усіма силами намагається втриматися та не зникнути, використовуючи для цього різні інструменти: зменшуються внутрішні бюджети, клієнтам пропонуються різні численні знижки та акції, приміром на раннє бронювання, проводяться переговори з партнерами щодо зниження цін на оренду івент-локацій, технічного обладнання, послуги відео- та фотозйомки, дизайнерів та кейтернігу тощо [22, с. 48].

Представники івент-індустрії вказують на необхідність подолання й інших викликів, які з'явилися у часи повномасштабної війни. Через можливі блекаути потрібно продумати варіанти альтернативних резервних джерел електропостачання, яких має вистачити для забезпечення івентів якісним світлом, звуком. Обов'язковим є наявність укриття, яке відповідає встановленим нормам, куди можна перенести проведення події у разі повітряної тривоги чи при виникненні іншої небезпеки. Зважаючи на збільшення числа людей з інвалідністю, вкрай необхідним є організація інклюзивного простору, аби усі відвідувачі події мали вільний безбар'єрний доступ та не відчували незручностей [38].

Важливо, що нині – у часи повномасштабної війни, після двох років вкрай важких випробувань, боротьби за існування, адаптації до воєнних реалій корпоративна спільнота івент-ринку відшуковує можливості консолідувати свої зусилля заради спільної діяльності на благо країни. На початку 2024 року було оголошено про проведення важливої подієвої конференції Event Industry Forum. Під час цієї одноденної конференції, що пройшла у Львові у лютому 2024 року, відбулися виступи, панельні дискусії, онлайн-включення, сесії питань та відповідей.

Серед важливих обговорюваних проблем варто назвати питання трансформації івент-індустрії в Україні та виклики в умовах війни, необхідність подій у складних воєнних реаліях та можливі формати таких івентів, питання

волонтерства та соціальної діяльності івенторів упродовж повномасштабного вторгнення. Фахівці та усі зацікавлені сторони розмірковували на тему перспектив професій івент-сфери на поствоєнному вітчизняному ринку, місця України у контексті майбутньої світової столиці подій. Важливим було обговорення сучасних маркетингових інструментів просування та продажів івентів, стратегії івент-агенцій та організаторів подій і, звичайно, візія майбутнього у сфері івент [46]. Конференція мала на меті консолідувати спільноту івент-ринку, стати майданчиком для відновлення необхідних контактів, поштовхом для подальшого розвитку івент-індустрії у сучасних надскладних умовах.

Чимало інформації щодо розвитку івент-сфери акумулюється на сторінках Інтернет-видання EVENT Ukraine. У різних розділах часопису розміщено інформацію про новини у різних сегментах – краси, спорту, техно дозвілля, мандрів, пропонуються матеріали про сферу сучасної вітчизняної івент-індустрії [47].

Отже, сучасний стан івент-ринку в Україні зумовлений політичними, соціальними, економічними, культурними та іншими чинниками. Він формувався упродовж кількох останніх десятиліть та включає в себе спеціалізовані структури, та пов'язані між собою елементи – івент, івент-індустрія, івент-менеджмент, івент-маркетинг, івент-технології, івент-комунікації та ін. Івент як чітко спланована та якісно організована подія має свою мету і передбачає залучення певної аудиторії. Управління, організація та координація проведення подій входить до відповідальності фахівців івент-менеджменту, а просуванням брендів та продуктів займаються спеціалісти із івент-маркетингу. Виокремлюють галузь, сферу діяльності, що спеціалізується на організації та проведенні івентів, тобто спеціальних заходів, подій різного типу – івент-індустрією, яка є безкінечним простором для розвитку професійного рівня учасників івент-ринку. З часу здобуття незалежності вітчизняний івент-ринок розвивається у складних умовах, долаючи виклики – наслідки світової фінансової кризи, обмеження, пов'язані

із пандемією, війну та повномасштабне вторгнення. Ці та інші суб'єктивні та об'єктивні чинники зумовлюють характерні риси розвитку івент-ринку в сучасній Україні, серед яких основною нині є врахування реалій воєнного часу.

1.2. Івент-менеджери як професійна група

Кардинальні економічні, соціальні, культурні зміни кінця ХХ – початку ХХІ століття сприяли трансформації професійної структури суспільства. Так, змінилися статусні позиції традиційних професій, з'явилися нові форми зайнятості, приміром, фріланс та ін. Поява раніше не відомих видів діяльності та трансформація професійних груп викликає необхідність переосмислення підходів до їх сутності, процесу формування, ролі у конструюванні професійного простору та громадянського суспільства. Івент-діяльність як новий вид професійної діяльності та івент-менеджери як нова професійна група, що формувалася упродовж років незалежності та формується й досі, потребує окремого уважного вивчення.

Сучасні дослідники івент-сфери спираються на запропоновану на початку 2000-х років американцем Дж. Голдблатом – одним із найвідоміших фахівців світу у сфері івент-менеджменту – базову схему моделі життєвого циклу івент-проекту: дослідження, розробка, планування, координація та оцінка [16, с. 222]. Тобто, івент як унікальна подія створюється у процесі івент-діяльності, яка, у свою чергу, передбачає розмежування різних процесів: від управління подією до її безпосередньої реалізації. Управління подією є івент-менеджментом, а змістом івент-менеджменту є, власне, сама подія. Вона розробляється, керується та контролюється івент-менеджерами та реалізується виконавцями. Івент-діяльність потребує специфічного менеджменту, для якого необхідні підготовлені фахівці – івент-менеджери: суб'єкти управління, що виконують низку функцій з проектування та управління івентів, а саме розробляють його, організовують свою діяльність та діяльність керованих суб'єктів з реалізації івент-проекту.

Івент-менеджерів, а також представників інших, дотичних професійних груп – івент-організаторів, івент-координаторів вважають суб'єктами івент-менеджменту та основними професійними гравцями на ринку івент-послуг. Івент-організатор, як правило, це людина чи підрозділ компанії, або ж івент-компанія, яка проводить події. Вони можуть долучити до своєї роботи й івент-менеджерів, які допоможуть забезпечити успіх івентів. Важливо, що івент-організатори, чи івент-компанії, як правило, управляють усім переліком відповідних послуг. Таких організаторів часто винаймають ті, хто потребує їх послуг (відомі торгові марки, туристичні компанії, інші агентства: маркетингові, рекламні тощо), оскільки вони володіють широкою базою необхідних контактів, як правило, мають досвід, вміння та навички, і, як результат – здатні забезпечити якісний безперервний процес [23, с. 30].

В свою чергу івент-координатори – це фахівці, які також спроможні забезпечити успішний івент, однак відповідають за певний аспект чи низку аспектів події. Вони, приміром, можуть координувати реєстрацію на заході, або зв'язок із експертами, або дизайн чи стилізацію івенту тощо. Івент-координатори можуть бути частиною внутрішнього чи зовнішнього середовища івент-компанії, і, як правило, вони підпорядковуються івент-менеджерам [23, с. 30].

Варто також вказати на використання у професійному лексиконі ще одного дотичного поняття професії івент-сфери – івентор, яке вживається синонімічно до івент-менеджера. Івентором називають фахівця з планування, організації та проведення івентів, він є експертом у творчих, технічних та організаційних питаннях івент-бізнесу [31, с. 80].

Смислове значення понять з основної термінологічної системи івент-сфери часто взаємопов'язане, тому важливим є вивчення багатьох аспектів івент-менеджерів як професійної групи. На увагу заслуговує характеристика ознак професії та цієї професійної групи, її професіоналізація та становлення в сучасній Україні, професійні й особистісні якості таких фахівців та інші аспекти. Ці площини ми й спробуємо розглянути у роботі.

Під івент-менеджером маємо на увазі багатопрофільного фахівця, котрий здатен самостійно або як частина творчої команди організувати та координувати різного типу заходи в інтересах замовників – компаній, груп людей або приватних осіб [12, с. 54]. Особливої уваги заслуговує розуміння особливостей формування івент-менеджерів як професійної групи. Найперше слід вказати на деякій розмитості сутності цього поняття, адже існує певна юридична невизначеність. Варто засвідчити, що Національний класифікатор професій містить нині майже 50 позицій, до складу яких входить слово «менеджер», однак у формулюванні івент-менеджер професійної групи у класифікаторі не зареєстровано [26]. Тобто, безпосередньо на івент-менеджера в Україні навчають в окремих ЗВО на спеціалізованих освітніх програмах першого бакалаврського рівня (приміром, в Українському державному хіміко-технологічному університеті) та другого магістерського рівня (Харківський Національний економічний університет). Фахівців готує також Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Харківська національна академія культури, Київський національний університет культури і мистецтв [12, с. 54].

Натомість часто фахівці івент-сфери отримують освіту, як правило, у спеціальностях менеджменту, маркетингу, культурології, менеджменту соціокультурної діяльності, PR, режисерської майстерності та інших галузях. Водночас, фахівці – івент-менеджери є затребуваними на ринку праці, і така їх затребуваність на ринку праці стає причиною появи чисельних онлайн та офлайн курсів, тематичних семінарів, професійних майстер-класів.

Думку про необхідність професійної освіти івент-менеджерів транслюють сучасні дослідники сфери, зокрема В. Жежуха та В. Мисик. У своєму дослідженні науковці вказали на те, що рівень компетентності працівників на підприємствах сучасної України (зокрема, був вивчений досвід Львівщини) щодо побудови та використання івент-менеджменту є доволі низьким: лише 6,7 % респондентів вказали на відмінний рівень компетентностей з цього питання, а більше 53 % осіб ствердили, що ця

компетентність є на доброму рівні. При цьому стільки ж опитуваних підкреслили незадовільну компетентність працівників щодо побудови та використання івент-менеджменту. Після ґрунтовного вивчення івент-менеджменту як наряду реінжиру (переформатування бізнес-процесів із метою покращення якості їх функціонування) автори вказали на необхідність якісної освіти в сфері івент-менеджменту [7, с. 43].

Процес формування івент-менеджерів як професійної групи проходить у сучасній Україні упродовж останніх десятиліть і відбувається в певних етапах: від пізнавальної через організаційну і до професійної інституціоналізації. Тобто, відбувається процес послідовного формування інституційних ознак професії івент-менеджера як становлення правил, норм, що регулюють поведінку цієї групи, а також установ та інституцій, які забезпечують управління та здійснення контролю за дотриманням цих правил та норм.

Професіоналізація івент-діяльності включає в себе кілька етапів, зміст яких визначає структуру процесу формування івент-менеджерів як професійної групи. Першим етапом можна назвати пізнавальний, коли відбувається вивчення теоретичних основ – знань, умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності івент-менеджера, і трансляції їх у всю професійну групу у вигляді навчальних та освітніх програм різного ґатунку. На цьому етапі майбутні івент-менеджери набувають професійних знань, умінь та навичок. Наступним є організаційний етап, на якому формуються правила та норми професійної діяльності, поширюються вимоги до івент-менеджерів. На цьому етапі вони можуть відчувати потребу у професійному об'єднанні. І, власне, заключним є етап інституціоналізації як етап легітимізації івент-діяльності та визначення івент-менеджерів як професійної групи на державному рівні.

Ці етапи накладаються один на одного, а їхній зміст є структурним компонентом професіоналізації івент-діяльності загалом. Певними проблемами цього процесу і оформлення івент-менеджерів в окрему

професійну групу можна назвати не великий термін становлення івент-діяльності та відповідної професійної групи в сучасній Україні, недостатню кількість освітніх програм з їх підготовки, відсутність у івент-діяльності та івент-менеджерів юридичного статусу. Власне, нині продовжується відбуватися становлення та формування івент-менеджерів як професійної групи зі своїми характерними ознаками. До них можна віднести реалізацію івент-менеджерами особливих функцій, наявність професійних знань та умінь, отриманих в рамках системи освіти і набутих у процесі професійного досвіду, наявність професійної ідентичності, орієнтація на професійну автономію.

Як вже вказувалося, івент-менеджер як фахівець, на якого покладається відповідальність за виконання усіх завдань в межах івенту, є ключовою особою, яка забезпечує безперебійність процесу. Він бере на себе відповідальність за усі елементи івенту: творчі, матеріально-технічні, комунікаційні, фінансові та ін.

Сучасна дослідниця івент-менеджменту В. Мисик на основі теоретичних досліджень та практичних спостережень виокремила перелік основних обов'язків івент-менеджера. До них науковиця віднесла усвідомлення особливостей кожної події та вимог до неї, розуміння потреб, вимог та запитів клієнтів, планування та організування подій з урахуванням фінансових, часових умов та обмежень, бронювання місць відвідувачів, доповідачів та їх розміщення, ділові перемовини з клієнтами та систематичні звітування перед ними, пошук, порівняння та відбір пакетів послуг різних постачальників (кейтерінг, дизайн, декор, музика, світло), переговори з постачальниками з метою найвигідніших умов для усіх сторін, винаймання, навчання, контроль, оцінювання персоналу на заході, підготовка та представлення необхідної звітності, керування усіма елементами події (підготовка локації, запрошень тощо), постійний контроль та відстежування загального рівня витрат, планування бюджету події та контроль за ним, швидке, своєчасне та якісне вирішення проблем, що можуть виникнути, оцінка успішності події та ін. [23, с. 30].

Івент-менеджери як професійна група, що здійснює івент-діяльність, відповідає за управлінську та виконавську складову, де перша передбачає розробку івент-проекту та управління процесом його реалізації, а друга – відповідає за безпосереднє втілення івент-проекту. А івент-діяльність як особливий вид діяльності має свої специфічні риси: унікальність розроблюваного, керованого та реалізованого в процесі івент-діяльності івент-проекту (за змістом та результатом, або ж для споживача); необхідність володіння певними знаннями та навичками управлінської, маркетингової, художньо-творчої та інших галузей для якісного здійснення івент-діяльності.

Отже, івент-менеджери – це мультизадачні професіонали з широким спектром обов'язків, які можуть розробляти ідею та концепцію події, її детальний план, таймінг, прораховувати бюджет, обирати підрядників. Як правило, вони є відповідальними за усі етапи івенту: від продукування ідеї до демонтажу обладнання після події. Крім того, івент-менеджер веде перемовини із замовниками, комунікує з підрядниками, координує саму подію.

Зважаючи на мультизадачність івент-менеджера у реалізації івентів, теоретики та практики івент-ринку вказують на часте використання робочих груп, якими керують івент-менеджери. У цих робочих групах можна виокремити творчий та менеджерський склад, в яких важливою є робота акаунт-менеджерів, проджект-менеджерів, режисерів івент-заходу, представників тимчасового персоналу [31, с. 80 - 82].

Поява та діяльність івент-менеджерів є характерною особливістю сучасного вітчизняного івент-ринку. І представники цієї професійної групи часто є частиною підрозділів у структурі великих підприємств, компетентною у організації спеціальних подій для просування продукції, або ж торгової марки. Тобто, успішні представники бізнесу активно використовують професійно організовані івенти у маркетингових, комунікаційних стратегіях, доручаючи їх фахівцям – івент-менеджерам [12, с. 42].

Івент-менеджери працюють з різними типами подій – конференціями, виставками, фестивалями, корпоративними святами, весіллями, днями народження та іншими приватними чи публічними заходами. І багато чого залежить саме від типу заходу, який організовується. Не менш важливою є і кваліфікація івент-менеджера, а подекуди саме івент-менеджер є ключовим компонентом в івент-системі. Тому сучасні дослідники виділяють певні рекомендації та два підходи щодо розподілу організації його роботи: розподіл робіт за проектами та розподіл робіт за функціями.

У першому випадку призначений івент-менеджер відповідає за весь проект загалом. У нього можуть бути помічники, асистенти, але сам він керує усім процесом та контролює його перебіг. У такому випадку уся відповідальність покладається лише на івент-менеджера і результат залежить від його фаховості та компетентностей. Розподіл же роботи за функціями використовують тоді, коли заходів багато і вони однотипні, або ж події складні та великі. Тоді різних менеджерів призначають відповідальними за різними частинами події. Це дозволяє кожному івент-менеджеру сконцентруватися на своїй ділянці відповідальності. Певним мінусом такого розподілу може стати те, що результат залежатиме від якості роботи кожної з ланок, які можуть бути виконані з різними якісними показниками, крім того, може бути невідповідність у часі та інші ризики [31, с. 84 - 85].

Саме якістю та кваліфікацією персоналу, його творчим та креативним потенціалом зумовлена ефективність організації та проведення івентів, їх конкурентоспроможність. Тому івент-менеджер, безперечно, має володіти низкою характеристик, у тому числі рис менеджера. Якості ідеального менеджера (у широкому розумінні цього поняття) залежать від багатьох чинників, ключовими з яких є генотип, вплив соціуму, освіта та досвід [2, с. 24].

Вітчизняні науковці зробили чимало спроб класифікації якостей менеджера та групування їх за різними параметрами. Однією із класифікацією є поділ якостей сучасного менеджера на професійно-ділові якості

(професійність, стратегічне мислення, вміння генерувати ідеї, здатність приймати управлінські рішення, у тому числі й антикризові, відповідальність за рішення, прагнення до професійного розвитку, авторитетність, здатність до ризиків), адміністративно-організаційні риси (оперативність, гнучкість, послідовність, внутрішній контроль, вміння формувати команду та мотивувати персонал, здатність делегувати повноваження, вміння організувати час та ін.), соціально-психологічні характеристики (управлінська культура, лідерські та риторичні здібності, впевненість у собі, психологічна компетентність та стресостійкість, вміння керувати своєю поведінкою та емоціями у стресових ситуаціях, вміння управління конфліктами, колегіальність, толерантність, почуття гумору, оптимізм, вміння створювати імідж та ін.) та моральні якості (інтелігентність та порядність, доброзичливість та людяність, чесність, громадянська та державницька позиція, національна свідомість та патріотизм, почуття обов'язку) [2 с. 24 - 26].

Дослідниця Л. Зеленська виокремлює окрему класифікацію вимог до івент-менеджерів. Серед основних обов'язкових якостей вона виділяє креативність, управлінські (концептуальні) компетенції, соціальні навички та навички роботи з людьми, технічний блок компетенцій та розлогу низку інших різнопланових знань, вмінь та навичок [12, с. 54 - 55].

Безперечно, сучасний ефективний івент-менеджер повинен володіти низкою професійних та особистісних якостей. Серед основних професійних якостей, на нашу думку, ключовими є управлінські компетентності, здатність якісно спланувати івент, забезпечити управління ним та провести контроль й оцінку його ефективності. До цінних особистих якостей івент-менеджера слід віднести відповідальність, стресостійкість, реактивність, орієнтацію на професійний розвиток, вміння вибудувати продуктивну комунікацію з клієнтами на усіх етапах підготовки та реалізації події та ін. Коротко охарактеризуємо ці компетентності в контексті діяльності івент-менеджера.

Дотримуючись розуміння основних елементів менеджменту – планування, управління, організації, регулювання, контролю та ін. зупинимося

на характеристиці основних із них у контексті діяльності івент-менеджера. Невід'ємною складовою успішного менеджменту є доволі складний процес планування як розробка планів, концепцій, стратегій, прогнозів, програм з урахуванням досягнення поставленої мети, часових можливостей, запобігання ризиків [2, с. 129 - 139].

Івент-менеджер формує та прогнозує основні напрями та пропорції діяльності відповідно до місії та цілі події, ресурсних можливостей та наявного попиту на івент-ринку. Тобто, у плануванні слід враховувати та узгоджувати функціональні, рівневі, часові, ресурсні та інші аспекти, які між собою тісно взаємопов'язані. При цьому варто пам'ятати, що планування як одна із важливих загальних функцій менеджменту є не одноразовою дією, а безперервним процесом, який залежить від зовнішніх чинників та змін, різних ситуацій всередині процесу підготовки та проведення івентів.

Домінантними є, безперечно, функції івент-менеджера з управління персоналом та людськими ресурсами [31, с. 77]. Під управлінськими компетентностями івент-менеджера можна розглядати сукупність знань, навичок, особистісних якостей та досвіду, необхідних йому для ефективного виконання своїх функцій та обов'язків. До ключових управлінських компетентностей належить стратегічне мислення як вміння бачити загальну картину, формулювати цілі івентів та розробляти стратегії для їх досягнення; прийняття рішень як здатність аналізувати інформацію, зважувати альтернативи та приймати виважені та своєчасні рішення; управління людськими ресурсами: навички мотивації, розвитку та ефективного керівництва персоналом; комунікативні навички як вміння чітко висловлювати свої думки, ефективно слухати та взаємодіяти з різними групами людей (замовниками івентів та підрядниками). Не менш важливим є емоційний інтелект як здатність розуміти та керувати власними емоціями та емоціями оточуючих; управління як планування, організація, контроль ресурсів та етапів реалізації івент-проектів; навички лідерства: харизма, впевненість, навички делегування та залучення команди до спільної мети;

гнучкість та адаптивність як готовність до змін, інновацій та опанування нових знань і навичок у івент-сфері, яка швидко змінюється. Розвиток вказаних управлінських компетентностей є критично важливим для ефективної діяльності івент-менеджера у динамічному сучасному діловому середовищі.

Івент-менеджери як професійна група виконують управлінські функції у процесі підготовки та реалізації івенту. В ідеалі вони мають володіти професійними знаннями, отриманими в рамках системи освіти та в межах самоосвіти, мати досвід роботи, ідентифікувати себе з професійною групою івент-менеджерів, відчувати інтерес, потребу та готовність до активізації професіоналізації івент-діяльності та процесу формування івент-менеджерів як особливої професійної групи.

Окрім управлінських функцій важливою є комунікативна складова івентів, а тому івент-менеджери повинні володіти високою комунікативною компетентністю. При цьому комунікація є важливою на усіх етапах реалізації івентів і відбувається на різних рівнях – із замовниками та партнерами (ділові зустрічі із ефективним обміном інформацією), із командою (наради із обговоренням нагальних проблем та варіантами їх вирішення), із підрядниками, із ЗМІ та ін. [21, с. 42 - 51].

Менеджери загалом, та івент-менеджери зокрема, повинні професійно володіти технікою та навичками комунікації різних типів, видів та рівнів – формальної (офіційної), неформальної, усної, письмової, віртуальної, невербальної, міжрівневої, горизонтальної, діагональної та ін. [2, с. 267 - 270]. Таким фахівцям важливо знати та враховувати основні чинники, що перешкоджають ефективній комунікації, адже специфіка івент-сфери полягає у прикладній діяльності, в якій складно унеможливити проблемні чи конфліктні ситуації. Тому важливим завданням для івент-менеджера є розвиток комунікативних навичок [16, с. 222].

Важливим аспектом у наборі професійних якостей івент-менеджера є фінансове управління. Для якісного виконання своїх обов'язків їм необхідно володіти основами фінансової грамотності, розуміти особливості та специфіку

організації й проведення різних івентів згідно фінансової класифікації (прибуткові, самоокупні, безприбуткові, збиткові та ін.), вміти планувати бюджет та враховувати фактори, що на нього впливають тощо.

Івент-менеджерам потрібно бути обізнаним на основах інвестицій, зокрема бути компетентними у вираховуванні ROI (з англ. return on investments – повернення інвестицій) – фінансового коефіцієнту, що ілюструє рівень прибутковості чи збитковості із урахуванням суми вкладених інвестицій та ресурсів, ROEM (з англ. return of event marketing – повернення івент-маркетингу) – показника, яким вимірюють співвідношення доходів та маркетингових витрат. Івент-менеджер має розумітися на основах нарахування доходів (реєстраційні внески, продаж квитків на івент, допомога, спонсорів, знижки, доходи від реклами, оренди площ, комісійні, бартерні угоди, гранти, дотації та інші джерела) та витрат (прямі: постійні та змінні, непрямі або накладні) [5, с. 88 - 97].

Серйозним аспектом, а особливо у нинішній складний час – у період повномасштабної війни – є володіння івент-менеджером знань щодо ризиків у івент-заходах. Будь-яка подія – це складний процес, пов'язаний із взаємодією багатьох елементів, задіянням великого числа людей та чималої кількості технічних елементів. І івент-менеджеру необхідно розуміти ймовірні ризики (технічні, фінансові, експлуатаційні, правові, безпекові та ін.), передбачати їх можливе виникнення, прогнозувати ймовірні варіанти вирішення та управляти ними [5, с. 75].

Не менш важливим елементом є контроль як регулювання діяльності шляхом спостереження й усунення небажаних відхилень, та контролювання як функція менеджменту, що забезпечує досягнення поставлених цілей за допомогою оцінювання та аналізу результатів діяльності, виявлення відхилень та внесення необхідних коректив [2, с. 221- 222]. Івент-менеджер контролює чимало площин процесу підготовки та проведення події. Зокрема, контроль дозволяє відстежувати забезпечення відповідності плану (з чітким розподілом завдань та термінів), слідкувати за ходом виконання цього плану і своєчасно

реагувати на будь-які відхилення чи затримки. Ретельний контроль дозволяє івент-менеджеру виявляти потенційні загрози та вживати превентивних заходів. Приміром, контроль витрат та фінансових ресурсів у проведенні подій допомагає вчасно виявляти перевитрати та знаходити способи їх мінімізації, або перерозподілу бюджету для найбільш пріоритетних завдань.

Івент часто передбачає залучення численних підрядників – кейтерингу, технічного персоналу, декораторів тощо. Контроль дозволяє координувати їхню роботу та запобігати збоям. Крім того, під час самого івенту важливо контролювати якість надання послуг, комфорт гостей, виконання програми заходу відповідно до очікувань клієнтів. І, нарешті, після завершення івенту контроль допомагає івент-менеджеру оцінити результати, виявити прогалини та застосувати отриманий досвід для покращення організації наступних заходів. Таким чином, ефективний контроль на всіх етапах івенту забезпечує дотримання встановлених вимог та очікувань, оптимізацію ресурсів та можливість постійного вдосконалення івент-менеджменту.

Звичайно, це не вичерпний перелік основних компетенцій івент-менеджера та вимог до нього. А певним показником фаховості івент-менеджера можна вважати рівень ефективності івент-проекту. В. Мисик у ґрунтовному дослідженні проблем сучасної івент-сфери в Україні виокремила три види ефектів в межах івент-менеджменту: моментальний, стратегічний та прихований. І адекватна та об'єктивна оцінка івент-менеджменту за цими параметрами взаємопропорційна роботі івент-менеджерів та фахівців різних підрозділів [24, с. 185 - 186].

Однак, наразі певною проблемою таки є відсутність адекватної системи показників, які можна використовувати для оцінки професійних та особистісних якостей івент-менеджерів. Це зумовлено не сформованістю стандартів івент-діяльності та вимог до івент-менеджерів, встановлених державними органами, чи професійними спілками, або ж керівниками івент-агенцій чи клієнтами. Приміром, дослідниця Л. Зеленська вказує на

необхідності сертифікації івент-менеджерів як системі підтвердження компетентностей та фаховості у сфері [12, с. 44].

Загалом і теоретики, і практики одноголосно вказують на мультифункціональність та багатовекторність обов'язків івент-менеджера. Їх неповний список включає в себе комунікацію із замовниками та клієнтами, наявність бази необхідних контактів (підрядники, івент-майданчики, звук, світло, кетейрінг тощо), розробку концепції та сценарію події, складання бюджету заходу, плану та послідовне його виконання, вибір та оформлення локації, роботу з персоналом, контроль за усіма процесами, пошук та договори із підрядниками, партнерами, постачальниками, ведення документообігу та складання звітної документації, контроль за сплатою рахунків, роботу з ЗМІ та PR, написання прес-релізів та ін. Тобто, івент-менеджери це і управлінці, і креативні генератори ідей, і ефективні комунікаційники [5, с. 13 - 14].

Практики констатують, що на ринку івент-індустрії, на жаль, працюють й не професіонали – виконавці, які беруть на себе усі вказані функції та обов'язки, але в силу різних причин не можуть забезпечити їх якісне виконання. Певною проблемою є також ті працівники сфери, котрі орієнтовані не на підвищення свого професійного рівня, а лише на збільшення власного економічного капіталу. Для цього вони беруть велику кількість замовлень, демпінгують ціни на івент-послуги та ін. Зважаючи на це, важливу роль відіграє корпоративна культура, рівень якої прямо впливає на престиж та конкурентоспроможність. Як не нормативно закріплена сукупність правил, звичаїв, практик в управлінні персоналом корпоративна культура має кілька рівнів: поверхневий, що виявляється у зовнішніх проявах (манера поведінки, фірмові знаки тощо), смисловий, який формує цінності, та глибинний рівень, де цінності є непохитні та незмінні [31, с. 78].

В контексті дослідження професійної групи івент-менеджерів цінним є аналіз затребуваності такої професійної групи на сучасному вітчизняному ринку праці. За даними одного з найпопулярніших українських сайтів із пошуку роботи WORK.ua станом на березень 2024 року в Україні було майже

90 вакансій на посаду івент-менеджера. При цьому, середня заробітна плата по Україні становила 22500 гривень, а загальна градація платні загалом варіювалася від 13000 до 41000 гривень. Важливо, що роботодавці пропонували як постійну роботу в івент-компаніях, так і роботу у фрілансі – під окремо організований івент.

Цінними для розуміння сутності івент-менеджерів є, власне, вимоги роботодавців до претендентів на ці посади. Серед основних вимог називалися організаторські здібності, високий рівень комунікабельності та працездатності, вміння вирішувати конфлікти, лідерські якості, енергійність, креативність, стресостійкість. Серед переваг професії на сайті вказано цікаву та творчу складову, різноплановість завдань в залежності від типу заходу, корисні знайомства, свободу у плануванні власної зайнятості. Серед недоліків – різні форс-мажори під час робочого процесу, високий рівень стресовості, ненормований робочий день [61].

На іншому порталі з пошуку роботи JOBS.ua серед основних компетентностей івент-менеджера названо вміння вести переговори, керувати людьми, майстерність написання сценаріїв, комунікативні та організаційні здібності, уважність. Серед особистих якостей обов'язковими є терпіння, енергійність та оптимізм. Вказується, що до кола обов'язків цього фахівця входять функції піарника, маркетолога, дизайнера, організатора та ведучого заходу. Заробітна плата, яку пропонують на сайті штатним співробітникам івент-агенцій, коливається від 20000 до 58000 гривень фіксованої ставки та додаткові бонуси від реалізованих проєктів. А корпоративний івент-менеджер як представник вищої ланки управлінської системи івент-компанії має змогу заробляти від 31000 до 77000 гривень на місяць [49].

Зафіксовані вимоги роботодавців до потенційних івент-менеджерів підтверджують складність професії, яка вимагає водночас аналітичного підходу та творчості, уважності та в деякій мірі педантичності, аби безпомилково прорахувати бюджет, проконтролювати усі процеси та відповідально прозвітувати перед замовником. При цьому, як правило,

супутніми є фінансові та часові обмеження. Тому у професії івент-менеджера, на думку сучасної вітчизняної дослідниці Г. Дергачової, залишаються «гіпервідповідальні та витривалі перфекціоністи» [5, с. 14].

Отже, зміни та трансформації у професійній структурі суспільства вносять свої корективи й щодо івент-менеджерів як професійної групи. Івент-менеджери як суб'єкти управління є багатопрофільними фахівцями з організації, координації івентів. Суб'єктами івент-менеджменту поруч із івент-менеджерами є івент-організатори, івент-координатори, івентори. Варто вказати на певну розмитість поняття івент-менеджер, і водночас їх оформлення в окрему професійну групу, не великий термін становлення івент-діяльності та відповідної професійної групи в сучасній Україні, недостатню кількість освітніх програм з їх підготовки, відсутність у івент-діяльності та івент-менеджерів юридичного статусу. Упродовж останніх десятиліть в Україні відбувається процес формування івент-менеджерів як професійної групи, проходячи певні етапи: пізнавальний, організаційний, інституціональний. Зважаючи на велику палітру відповідальності івент-менеджер як мультизадачний фахівець є ключовою особою, яка забезпечує безперервність процесу творення події. А тому до івент-менеджерів висуваються серйозні вимоги: професійно-ділові, адміністративно-організаційні, соціально-психологічні, моральні, адже вони відповідають і за управлінську, і за виконавську складову. Ефективний івент-менеджер повинен володіти низкою професійних та особистісних якостей для якісного виконання основних елементів менеджменту – планування, управління, організації, регулювання, контролю та ін. У разі відповідності усім вимогам сучасний івент-менеджер є затребуваним на ринку праці та може отримувати гідну заробітну плату за свої знання, вміння й навички.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ ІВЕНТІВ ЯК ОСНОВНОГО ПРОДУКТУ ІВЕНТ-РИНКУ

2.1. Діяльність івент-агенцій сучасної України

Формування та розвиток ринку івент-індустрії включає в себе серед іншого структури, які спеціалізуються виключно на проведенні подій та, як результат, мають значні конкурентні переваги у порівнянні із можливостями організації та проведення івентів, приміром, рекламних заходів, самими підприємствами [28, с. 120]. Тому івент-індустрія як одна з перспективних галузей сучасного світу включає в себе величезну кількість агенцій (агентств) – компаній, що спеціалізуються на організації подій, готових організувати без перебільшення будь-який захід: чи то масштабні наукові конгреси, чи розважальні фестивалі, чи камерні святкування сімейних подій. І все більше потенційних споживачів event-ринку цікавиться цим видом послуг. Тому важливим є вивчення особливостей діяльності івент-агенцій, їхнього місця на ринку івент-послуг як ключових елементів івент-індустрії, що спеціалізується на організації різноманітних подій та заходів.

Успішні івент-агенції мають досвідчених фахівців, творчий підхід, налагоджені зв'язки з підрядниками та репутацію на ринку івент-послуг. До послуг івент-агенцій належить широке коло обов'язків: найперше, їм належить планування та координація заходів: вони беруть на себе відповідальність за логістику, починаючи від вибору локації, розробки концепції події, технічного забезпечення, кейтерингу, і завершуючи запрошенням учасників. Крім того, івент-агенції займаються розробкою креативних концепцій: їхні фахівці створюють унікальні ідеї та концепції для заходів, щоб зробити їх яскравими та такими, що запам'ятовуються.

Управління бюджетом також входить до компетенції івент-агенції, яка планує та контролює витрати на організацію події відповідно до бюджету клієнта. Водночас івент-агенції відповідають за привернення уваги аудиторії до події, використовуючи різноманітні маркетингові інструменти для просування заходу та залучення відвідувачів. Серед іншого, івент-агенції підбирають усіх необхідних для івента підрядників: кейтерингові компанії, декораторів, технічних фахівців тощо для забезпечення високої якості послуг. Загалом, івент-агенції працюють як досвідчені організатори, які забезпечують успішне проведення різноманітних заходів: від корпоративних зустрічей до масштабних подій (brand-івенти, тимбілдінги, соціальні заходи, промоакції, дні народження, весілля та ін.).

Роль та значення івент-агенцій є важливою з кількох причин. Найперше, вони забезпечують професійний досвід та експертизу. Івент-агенції мають спеціалізований досвід в організації різноманітних заходів, їхні знання та навички дозволяють забезпечити високу якість івент-послуг. Як правило, івент-агенції надають широкий спектр послуг, пропонуючи комплексні рішення – від розробки концепції івенту до його повного впровадження, беручи на себе усі організаційні, технічні та інші питання.

Зважаючи на це, івент-агенції мають доступ до різноманітних ресурсів та партнерських мереж, таких як місця проведення, кейтеринг, технічне забезпечення та ін., що дозволяє оптимізувати витрати та час. Вони

забезпечують креативність та інновації: професіонали івент-індустрії пропонують свіжі ідеї, тренди та інноваційні рішення, аби зробити захід унікальним та незабутнім. Тому звернення до послуг івент-агенцій, як правило, економлять час та зусиль клієнтів: залучаючи івент-агенцію, клієнти можуть зосередитися на своїй основній діяльності, делегувавши усі організаційні питання професіоналам.

Важливим для івент-агенції є власний бренд та репутація: успішні гравці івент-ринку, як правило, мають сильний бренд та хорошу репутацію на ринку, що допомагає їм активно залучати нових клієнтів. Загалом, івент-агенції є одним з основних елементів на ринку івент-послуг, пропонуючи професійну експертизу, комплексні рішення та креативні підходи для організації успішних заходів будь-якого масштабу.

Івент-агенції мають певну специфіку діяльності, труднощі та виклики, серед яких можна виокремити організаційну складність, оскільки планування заходів – як масштабних, так і локальних, вимагає координації багатьох деталей, процесів та учасників, що створює серйозні організаційні виклики. Обов'язковим є дотримання дедлайнів, тобто постійно існує певний тиск часових рамок, адже івенти мають чітко визначені терміни проведення, тому весь процес підготовки відбувається в умовах цейтноту [5, с. 12]. Чи не ключовим моментом є управління бюджетом: забезпечення якісного івенту в рамках узгодженого з клієнтом бюджету є непростим завданням, що вимагає ретельного планування витрат. Не менш відповідальним є процес залучення підрядників, а пошук надійних постачальників послуг, перевірених партнерів та узгодження їхньої роботи – один з викликів івент-менеджменту.

Одним з основних завдань івент-агенції є задоволення потреб клієнтів, замовників. А оскільки їх вимоги можуть бути різними та змінюватися навіть під час реалізації івента, цей фактор вимагає гнучкості та адаптивності від агенцій. Ключовою особливістю івент-агенції є креативність та інновації, а досягнення оригінальності концепції та впровадження інноваційних ідей для

залучення цільової аудиторії також є постійним викликом у діяльності івент-агенцій.

Важливу частину роботи івент-агенцій займає ризик-менеджмент: необхідно передбачати можливі ризики, форс-мажорні ситуації та мати окремі додаткові плани для забезпечення безпеки та успіху заходу. Слід завжди пам'ятати про можливість непередбачуваних факторів. А особливо гостро ця проблема з'явилася із повномасштабним вторгненням 2022 року. Крім того, слід враховувати такі чинники, як погодні умови, зміну нормативів, технічні збої та ін., які можуть вплинути на проведення заходу. До серйозних викликів варто віднести також стресове навантаження працівників: івент-менеджери працюють в умовах підвищеної напруги через високу відповідальність та постійну необхідність оперативно реагувати на виклики.

Структура івент-агенцій може бути різною і залежить від багатьох факторів: спрямованості чи профільності діяльності агенції, масштабності запропонованих послуг та ін. Оскільки івент-агенціям потрібно мати професійний досвід, навички управління подіями, креативність, вміння швидко приймати рішення для успішної організації івентів та низку інших знань, навичок, вмінь, тому до складу івент-агенції часто входять різні структурні елементи: відділ розвитку, відділ по роботі з клієнтами, креативний відділ, виробничий відділ та ін. [5, с. 12]. Важливою тенденцією розвитку івент-ринку є поява івент-відділів у рекламних агенціях, адже замовники цих агенцій окрім прямих рекламних послуг вбачають необхідність організації та проведення свят [42].

В сучасній Україні у кожному місті існує чимало івент-агенцій, найпотужніші яких, звісно, зосереджені у великих містах. Тільки у столиці країни функціонує близько тисячі спеціалізованих івент-агенцій різного профілю [49]. При цьому, зі слів Р. Соколова – відомого практика сфери івент-послуг – кістяк івент-бізнесу станом на 2008 рік складала 50-60 агенцій: вони обслуговували більшу частину ринку. Однак упродовж наступних років в

Україні щороку активно з'являлися нові компанії, які вливалися у вітчизняних спільноту івент-агенцій [42].

Національна премія Ukrainian Business Award (UBA), що упродовж семи останніх років відзначає найкращі продукти та бізнеси на національному, регіональному та локальному рівнях визначає серед інших й лідерів івент-ринку. Так, у 2024 році, незважаючи на воєнний стан та суттєвий спад на ринку івент-послуг, було визначено найкращі івент-агенції Києва за 2024 рік [33]. Проаналізуємо деякі із них.

Івент-агенцією з найбільшим досвідом роботи на ринку івент-послуг тривалістю у 23 роки була названа компанія Slupsky Event Management. Ця компанія, що отримала найбільше нагород та призів у названому конкурсі, має й чимало інших перемог у подібних конкурсах, у тому числі й на міжнародному івент-ринку. Станом на 2024 рік в агенції Slupsky Event Management працює 12 штатних працівників, але у організації івентів може бути задіяне набагато більше учасників, найманих або на фрілансі. Девізом івент-компанії Slupsky Event Management є «ціннісна основа емоцій, які важливіші за цифри, лайки, ліди та кліки» [58]. Фахівці цієї івент-агенції, що комунікують із аудиторією у соціальних мережах та за допомогою власного сайту, акцентують на важливості стосунків між людьми та управлінням враженнями на подіях.

Ще однією відомою на вітчизняному івент-ринку є агенство Дядя Жора Company, яке також має чималу історію: майже 20 років воно проводить заходи та свята, реалізовує гумористичні та музичні проекти. За ці роки агентством втілено понад 3 тисяч івентів, напрацьовано майже 600 постійних клієнтів, серед яких відомі та потужні компанії: світові автомобільні бренди (Volkswagen, BMW, Skoda), світові виробники побутової техніки та технологій (BOSH, Nokia), вітчизняні телеканали (1+1) та банки (Укрсоцбанк, ПУМБ), інші відомі світові та вітчизняні бренди та торгові марки (McDonald's, Bayer, Київстар, Эльдорадо та ін.).

Серед основних пропозицій івент-агентства – послуги ведучих на різні події та проведення свят. Агентство пропонує 14 можливих категорій івентів, серед яких масові заходи, бізнес-події, корпоративи, концерти, вечірки, весілля та інші свята [6].

Послуги з проведення широкої палітри заходів пропонує київська концептуальна агенція подієвого маркетингу Partysons Cretive Agency, яка працює на івент-ринку з 2002 року. Серед реалізованих проектів компанії – PR-події, BTL-акції, корпоративні події тимблдингу, творчі події та проекти: конференції, семінари, презентації, виставки, приватні свята, освітні розваги, шоу та вечірки із сучасними інтерактивними та технологічними відеорішеннями [53]. Агенція була нагороджена чималою кількістю вітчизняних нагород за кращі івенти та проекти у різних номінаціях (приватні події, івенти для бренду, інноваційні проекти та ін.).

Понад 15-ти років досвіду на ринку івент-послуг має компанія Prime Event, яка за свою історію організувала понад 3500 подій [55]. Клієнти цієї івент-агенції (а це – Ощадбанк, Укрнафта, Спортлайф, ОККО, Фонд Ріната Ахметова та інші організації, бренди та компанії) довіряють їй чималому досвіду, вмінням, знанням та навичкам. Сфери, якими може управляти Prime Event, охоплюють формування та дотримання бюджету події, використання необхідних майданчиків (тематичних, торгових, рекламних, розважальних тощо), керування постачальниками додаткових послуг – більше 6 тисяч (освітлення, аудіовізуальний супровід, громадське харчування, охорона здоров'я та безпека, персонал для проведення заходів та ін.), дизайн та стилізація події, організація маркетингу та просування, оцінювання та управління ризиками, управління безпосередньою організацією та проведенням заходу на місці, аналіз ситуації після проведення івенту тощо. Prime Event, в штаті якого працює 8 івент-менеджерів, працює з різними бюджетами івентів – від 10 тисяч до мільйона гривень. Індивідуальною родзинкою подій, організованих агенцією, є активне використання сучасних технологій, гаджетів та мультимедійного інтерактиву.

Ще однією відомою івент-агенцією, що працює у Києві і пропонує свої послуги у будь-якому місті України, є Salty Events. Фахівці цієї компанії пропонують повний спектр послуг з організації особистих подій (весілля, дні народження, дитячі події та ін.), ділових подій (промо-акції, відкриття, презентації), фестивалів, конференцій, тимблдинга та ін. Агенція розробляла та проводила креативні події для аграрного сектору – так звані дні полів [56].

Майже 15 років на ринку івент-послуг працює компанія Lioncom, яка розпочинала свою історію у Дніпрі. За роки активної роботи агенція позиціонувала себе як всеукраїнська BTL-агенція повного циклу (під BTL мається на увазі частина рекламної індустрії, що включає в себе промо-акції, виставки, директ-мейли та інші форми рекламних активностей). Серед клієнтів Lioncom – Procter&Gamble, Microsoft, Sony, Samsung, мережа магазинів «АТБ-Маркет», «Єва», Sandora та ін. [52].

Після п'яти років роботи на ринку івент-послуг у 2012 Lioncom вирішила звузити сферу своєї діяльності і зосередилася виключно на наданні послуг із відкриття магазинів – за цей рік компанія організувала відкриття 122 магазинів у 15 областях України. Далі івент-агенція почала розширювати палітру послуг і у 2014 році увійшла у ТОП-200 найбільших компаній України за версією журналу «Forbes». За 2018 рік івент-агенція реалізовувала більше тисячі проектів, а команда івент-менеджерів налічувала понад 20 працівників. У 2020 році команда високопрофесійних івент-менеджерів агенції організувала численні VIP-заходи, відкрила напрям PR – організації подій як інструменту комунікації бренду та підтримки з боку медіа, соціальних мереж та інфлюенсерів. Наступними роками агенція активно розвивалася: у Lioncom провели перший захід за кордоном, відкрили новий відділ на чолі з креативним директором, впровадили ще один напрям приватних заходів. Загалом за свою історію ця успішна івент-агенція провела понад 7700 подій, у понад 260 містах України та світу [52].

Івент-агенцією # 1 в Україні позиціонує себе компанія Anthill, яка майже 15 років створює події і спеціалізується на організації ефективних івентів для

бізнесу. Проекти компанії високо оцінені фахівцями Ukrainian Event Awards, Global Event Awards, Direct Hit, ELLE Style Awards, Eventarization – провідних премій та винагород у сфері івент. Серед успішно реалізованих креативних проектів агенції – корпоративний кінофестиваль, національний український павільйон на міжнародній виставці «Зеленого» тижня в Берліні, День України на генеральній асамблеї Всесвітньої організації інтелектуальної власності у Женеві, династійний бал-батл, маппінг-шоу, модельний показ на станції метрополітену та ін. Одним із секретів свого успіху івент-агенція називає впровадження інноваційних видовищних технологій, поєднання непоєднаних елементів та креативні рішення [39].

Відомою на ринку івент-послуг є столична компанія Plombir, яка понад десять років організовує ділові та розважальні події для корпоративних клієнтів – Microsoft, Life, Київстар, Альфа-Банк та ін. Палітра форматів проведення подій – широка: це онлайн-події, VR-івенти, подієвий маркетинг, внутрішньокорпоративні та бізнес-заходи. До пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення агенція проводила масштабні велелюдні івенти, приміром, 15-річчя Amwey в Україні з 4 тисячами учасників у Палаці спорту, що у Києві.

Цікавими є й інші, так звані дочірні проекти компанії Plombir, зокрема проект «Театр 360 градусів», який виходить за рамки діяльності івент-агенції. Суттю проекту є відео вистави, котрі, поєднуючи класичний театральний формат, кінозйомку та яскраві спецефекти, являють собою інноваційні мистецькі продукти. Дебютною стала постановка «Камінного господаря» Лесі Українки з використанням 3D-ефектів. Не менш інноваційною стала відео вистава «Шинель» за М.Гоголем, в якій було зроблено акцент на сучасний саунд та задіяно звуковий ефект присутності у справжній театральній залі. Підготовку третьої вистави «VERBA» було припинено у зв'язку із повномасштабним вторгненням.

Важливо вказати, що окремі івент-агенції, серед яких і компанія Plombir, після повномасштабного вторгнення розширили свою діяльність і окрім

прямих та постійних напрямів – організації ділових та розважальних івентів – спрямували зусилля на інші проекти, зокрема волонтерську діяльність. Для цього івент-агенція Plombir створила громадську організацію «Волонтерська сотня» та допомагає військовим на фронті й цивільним на постраждалих територіях. Не менш важливим та цікавим є міжнародний проект «Ukraine. Residence of Freedom», започаткований агенцією у 2023 році: він спрямований на привернення уваги світової спільноти до української культури перформативним шляхом у форматі взаємодії художників [54].

Однією з наймолодших столичних івент-агенцій є київська агенція KsyEvets, яка на ринку івент-послуг в Україні працює майже п'ять років. Вона пропонує широку палітру послуг у сфері івент, роблячи акцент на креативних ідеях, приголомшливих шоу, оригінальному реквізиті та професійних артистах. KsyEvets пропонує організацію свят для дітей та дорослих «під ключ», вказуючи своїми перевагами великий досвід роботи, чималу базу надійних партнерів-підрядників та економію часу клієнтів. Серед цікавинок, які пропонує івент-агенція, можна назвати піньяту, GO-ведучого, Party Buss. Популярністю користуються Tik Tok та Disko Party, квести, календарні свята, майстер-класи [50].

Загалом на вітчизняному ринку івент-послуг більшість агенцій працюють понад десять років і мають чималий відсоток позитивних відгуків. Серед найвищих показників столичних івент-агенцій щодо схвальних відгуків клієнтів має Prime Event (97 %), Дядя Жора Company (96 %). Серед найнижчих показників, які, однак, складають 78 % позитивних відгуків можна назвати Salty Events. Про жодну із вказаних івент-агенцій немає негативних відгуків чи несхвальних дописів у пресі. Це вказує на високий рівень якості послуг, що надають ці столичні агенції, та є хорошим показником їх затребуваності [33].

Формування івент-ринку стало причиною проведення галузевих подій в Україні, де івент-агенції серед іншого мають можливість представити свою діяльність. Як вже вказувалося, однією з важливих подій на івент-ринку є Event Industry Forum (EIF) – форум для вітчизняних івенторів та фахівців

івент-індустрії. На першому форумі, що відбувся у лютому 2018 року на стадіоні «Арена Львів», організатори мали на меті розширити уявлення про вітчизняний івент як бізнес, окреслити можливості професії івент-менеджера, надати можливість обмінятися досвідом і налагодити діалог професійних груп сфери івент.

В рамках форуму були проведені панельні дискусії, представлені технологічні новинки івент-індустрії, індивідуальні зустрічі та консультації. Спікерами виступили організатори найвідоміших подій (режисери, продюсери, фахівці PR, дизайнери та ін.), майстри зі стратегічного планування та створення заходів – фахівці івент-індустрії України та Європи. Крім того, упродовж кількох днів діяв ярмарок івент-компаній Event EXPO, які пропонують трендові технології, послуги та продукти в організації, просуванні та вдосконаленні івент-діяльності [45].

Наступні події Event Industry Forum вказали на активний розвиток галузі та професійного зростання івент-агенцій. У 2020 році на форумі працювало вже 5 зал: Main Hall, присвячений великомасштабним світовим подіям, ролі команди у багатозадачних івентах, місії івент-індустрії та стратегії діяльності у цій галузі; Corporate & Business, де були представлені ресурси для розвитку креативу, основи тайм-менеджменту, правила клієнтоорієнтованості, B2B-івенти та тендери; MICE & Venues з презентацією офіційних заходів, міжнародних мігруючих конференцій, нетворкінгу на подіях, локацій, взаємовпливу івентів та міста; Wedding & Private events, де було запропоновано декор, кейтеринг, локації, постпродакшн крізь призму емоцій та настроїв замовників; Show & Public з ідеями спонсорства, тікетінга, організації фудкортів, а також інноваційними технологіями, шоу-бізнесом та production management [44]. Ці локації дозволяли івент-агенціям максимально повно досягнути сегменти сучасного вітчизняного івент-ринку.

Серед інших важливих подій для формування вітчизняного івент-ринку та розвитку івент-агенцій можна назвати Міжнародну премію «Золотий PROпеллер», яка з 2003 року упродовж кількох років визначала кращих у

сфері маркетингових послуг серед країн пострадянського простору. За роки вручення премії журі визначало кращі івент-ігенції з точки зору подієвого маркетингу, організації рекламних подій, використання нестандартних подій та інструментів, інтерактивних медіа, інтегрованих компаній та ін. Серед переможців премії була, приміром, агенція Partysons Cretive Agency (2010 р.) та інші вітчизняні івент-агенції.

2008 року був започаткований міжнародний конкурс івент-проектів Eventаризація, у якому брали участь вітчизняні івент-компанії, весільні та рекламні агенції. З 12-ти запропонованих номінацій 8 стосувалися безпосередньо діяльності івент-агенцій, тому до складу журі входили топ-менеджери відомих компаній потенційних клієнтів. Чотири інших номінації визначали кращих івент-підрядників – світла, звуку, дизайну, і оцінювали ці номінації безпосередньо самі івент-агенції [42].

Важливим майданчиком для галузевої комунікації між івент-агенціями є щорічна Міжнародна премія Ukrainian Event Awards – незалежний професійний івент-конкурс, престижна премія, якою нагороджували представників івент-індустрії, що визнавалися високими професіоналами в організації подій не лише у своїй галузі, а й на усьому подієвому ринку.

Уперше в Україні Ukrainian Event Awards був проведений навесні 2010 року, а міжнародне журі обирало кращі серед 51-го проекту від 20-ти івент-агенцій. За роки проведення конкурс вийшов лише за рамки визначення найкращих у галузі та їх урочисте нагородження, і перетворився на масштабний форум, в рамках якого проводилися виставки, ділові конференції.

У конкурсі можуть брати участь івент-проекти у різних номінаціях: корпоративні та ділові події (конгрес/конференція, МІСЕ-проект, розважальний та тімбілдінг проект), суспільні заходи та подієвий туризм (спортивна подія, музичний фестиваль, соціальна/благодійна подія, регіональний івент, світська подія, захід у галузі культури і мистецтв), виставковий менеджмент (краща b2c та b2b виставка, кращий дизайн виставкового стенда та краща активність на виставці), івент-маркетинг (івент

для бренда, лонч, fashion-подія, спонсорська інтеграція), приватні події (краще дитяче свято, весілля, ювілей/день народження), продакшн подій та постачальники індустрії (краща масова подія, малобюджетний івент, освітні чи тренінгові програми в івент-індустрії, краща творча концепція події, краще художнє оформлення, кейтеринг-концепція, відео-продакшн події, технічний продакшн івента, арт-інсталяція у події) [59]. Вказані номінації відповідають міжнародним класифікаціям подій і базуються на кращому досвіді подібних міжнародних конкурсів.

Важливо, що взяти участь у конкурсній програмі могли усі без виключення – і професіонали індустрії, і, власне, самі події не залежно від числа учасників, масштабу, типу івента, місця проведення, галузі, сфери діяльності та інших показників. Премія Ukrainian Event Awards, власне, була відображенням справжнього масштабу, значимості та впливу івент-ринку на вітчизняний бізнес, культуру, суспільне життя, значимість країни на міжнародній арені. А отримання премії вважається престижним визнанням на івент-ринку, адже це – експертна оцінка лідерства, висловлена колегами – часто конкурентами, ЗМІ, клієнтами. Тому участь у конкурсі Ukrainian Event Awards давала можливість підвищити імідж івент-бізнесу, прорекламувати івент-агенціям власну діяльність, отримати критичну оцінку своєї роботи, порівняти свою роботу із колегами, покращити стратегічні та маркетингові завдання розвитку свого бізнесу та проведення подій та ін.

Членами журі конкурсу були ведучі експерти у галузі івент-ринку, шоу-бізнесу, а критерії оцінювання були однаковими і для фрілансерів сфери, і для невеликих івент-агенцій, і для державних структур, що замаються організацією подій, і для потужних гравців сектору. Не завжди брався до уваги й бюджет подій, адже не тільки він був маркером якості організації заходу [59].

Провідні та потужні івент-агенції-переможці вказаних конкурсів, премій та фестивалів, які організують та проводять події міжнародного та всеукраїнського масштабу, зосереджують свою діяльність у столиці або ж у великих містах країни. Однак свій сегмент бізнесу займають й івент-агенції у

невеликих містах України. У Рівному їх кілька десятків і займаються вони, як правило, організацією подій сегментовано в контексті приватних івентів: одні івент-агенції спеціалізуються на організації та проведенні весіль, інші – акцентують свою увагу на організації дитячих свят.

Доволі широкий спектр проведення подій пропонує рівненська креативна компанія «Каприз», послуги якої стосуються організації весіль, корпоративів, дитячих свят, ювілеїв, презентацій, тимбілдингу, ВТЛ. Фахівці агенції розробляють замовникам ідею та концепцію будь-якого свята – від зустрічі із пологового будинку до оригінальних шоу-програм. Серед інших пропозицій креативної компанії «Каприз» – послуги ведучих, тамади, конферансьє, аніматорів, оренда та прокат музичного, світлового та іншого обладнання, широкий вибір спецефектів, музичний супровід на будь-який смак, професійне оформлення залу та декор в сучасних трендах, кейтерінг на різні смаки, оренда сцени, подіумів, банерних конструкцій, тентів та ін. Важливо, що ця івент-агенція, що працює на ринку івент-послуг з 2007 року і пропонує свої послуги у Рівному та Луцьку, а також інших містах регіону [14].

Понад 15 років досвіду має рівненська івент-агенція організації свят «Артемон». Фахівці агенції, а їх є понад десять, пропонують організацію та проведення свята на будь-який бюджет, зокрема, для дітей різновікових категорій – для цього агенція пропонує понад 40 образів героїв із казок, мультфільмів, фільмів, а також паперові та наукові програми, шоу фокусників та ін. [1].

Активно розвивалася, зокрема до повномасштабного вторгнення, Event агенція або ж майстерня свят «Чародійка», яка розпочала свою діяльність у Рівному у 2013 році. Вона спеціалізувалася на організації святкових подій для дітей та дорослих «під ключ», проведенні корпоративних подій, координації та проведенні весіль та ін. Серед цікавих послуг «Чародійки» можна назвати арт-шоу – написання портретів гостей та запрошених золотим та срібним пилом, швидкі портрети фарбами, шаржі, піщану анімацію [37].

Серед інших рівненських івент-агенцій – Event agency СВЯТО В ХАТУ, що має чималий досвід проведення святкувань, телепроектів, шоу-програм, відкриттів, пропонує послуги ведучих на весілля, аніматорів на різні події, ювілеї; ЗР-Агенція, яка пропонує організацію корпоративів, весіль, випускних вечорів, днів народження зі спецефектами, якісною фото та відеозйомкою; івент-агенція «KARNAVAL» (КАРНАВАЛ), що організовує святкові заходи із оригінальним оформленням, декором та флористикою; zabavna_show, яка організовує свята «під ключ», пропонуючи клієнтам розважальні програми для дітей різного віку, анімаційні програми, різноманітні шоу (паперове, кріо, неонових бульбашок), аквагрим та дитячу дискотеку, майстер-класи, а також шоу-програми для інших урочистих подій для дорослої аудиторії; святкова агенція Oks-event, серед послуг якої – послуги ведучого, музичне оформлення, світлове забезпечення, спец ефекти, плазми, пірофонтани та ін.

Як уже вказувалося, у Рівному є чимало івент-агенцій та інших компаній, котрі зосереджуються на одному з напрямів організації подій. Однією зі сфер діяльності компанії «Savvy Nation», що спеціалізується на розвитку та вихованні дітей, є проведення дитячих днів народження, випускних. Компанія, котра хоч і не позиціонує себе як івент-агенція, активно пропонує рівнянам послуги з організації та проведення унікальних стилізованих дитячих свят у форматі гри «Мафія», кешфлоу, квесту, тренінгу, творчості, танцювальних флешмобів та ін. на різних локаціях. При цьому компанія акцентує увагу на особливостях їхніх послуг: вони пропонують не аніматорів, а тренерів, які окрім розваг у ігрових формах допомагають дітям розвиватися. Серед інших інновацій, запропонованих компанією, варто назвати організацію суперсучасного свята з використанням смартфонів та онлайн-святкування [57].

Надзвичайно затребуваним є напрям проведення весіль, де існує немала конкуренція між організаторами таких святкувань. У місті Рівне є понад десяток агенцій, які проводять весілля «під ключ». Серед них: wedding «Два серця», агенство подій «Wedding Family», «TSAPUK EVENT», «DOTUK»,

святкова агенція «Randevu», ARTime, івент-агенція «ПеченькО», святкова агенція «Щастя», Весільний дім «Countess Soborna», святкова агенція «Бажаємо щастя», святкова агенція «Lusky», Майстерня Ідеальних Свят, Агенція WoW подій, CristiGord event, «Весілля з родзинкою», Event agens «Love is...» та ін. Ці організатори беруть на себе відповідальність за якісну організацію та проведення весільних церемоній, пропонуючи оформлення залів, фото зони, флористику, кенді-бари, спецефекти, зокрема, для першого танцю молодят, шоколадні фонтани, фруктові фігури, шоу мильних бульбашок (з вогнем, димом, світлом, трюками, під музичне оформлення та ін.), димові шоу, а також виїзну реєстрацію шлюбів, послуги ведучих, координаторів, аніматорів та ін.

Окремо варто вказати на агенції Рівного, які пропонують не повний пакет організації та проведення івентів, а окремі послуги, що необхідні у цій сфері. Це, приміром, Pulse-Event Group, що пропонує музичний супровід урочистих подій, арт-платформа «Антік», яка надає простір для проведення урочистих подій, фірма Viola, котра може забезпечити будь-яку подію якісною звуковою та світловою апаратурою, екранами та сценічною інсталяцією та чимало інших вузько спрямованих компаній. А загалом в Рівному ще не так багато великих івент-агенцій, але івент-ринок розвивався і зростав з кожним роком до повномасштабного вторгнення 2022 року.

Отже, в сучасній Україні функціонує чимало агенцій, послуги яких є основним продуктом на івент-ринку. Івент-агенції працюють з організацією різноманітних заходів: конференцій, виставок, концертів, весіль, корпоративних свят, шоу, спортивних змагань та ін. До основних функцій івент-агенцій в залежності від напрямку та масштабу відноситься планування заходів (розробка концепції, створення сценарію, складання детального плану), логістика події (підбір та бронювання місця проведення, організація транспортування, забезпечення технічним обладнанням), залучення підрядників (винайм кейтерингових компаній, декораторів, ведучих, музикантів та інших необхідних фахівців), керівництво проектом (загальна

координація усіх етапів підготовки та проведення заходу), маркетинг та PR (просування івенту, робота з цільовою аудиторією, запрошення учасників), управління бюджетом (контроль та оптимізація витрат на організацію події). Серед лідерів вітчизняного івент-ринку – десятки столичних івент-агенцій – Slupsky Event Management, Дядя Жора Company, Partysons Cretive Agency, Prime Event, Salty Events, Lioncom, Anthill, Plombir, які брали участь та ставали переможцями у вітчизняних та міжнародних конкурсах, преміях, форумах та фестивалях (Ukrainian Business Award, Event Industry Forum, Eventаризація, Ukrainian Event Awards). Свій сегмент бізнесу займають й івент-ігенції у невеликих містах України. У Рівному упродовж останніх років (до повномасштабного вторгнення) відбувався розвиток івент-сфери, яскравою рисою якого стала поява численних компаній з організації та проведення свят різного гатунку – Каприз, Артемон, Чародійка, KARNAVAL та ін., а також івент-агенцій, що спеціалізуються на окремих сегментах галузі.

2.2. Приклади успішно реалізованих івент-проектів

Сучасний івент-ринок як сфера діяльності, що охоплює планування, організацію, проведення та забезпечення різноманітних подій, одним з основних своїх продуктів має івенти, івент-проекти, в яких завжди присутнє певне число людей – організаторів, виконавців, учасників, гостей, глядачів, кожен з яких має власну мету та прагне отримати відповідний результат [28, с. 120].

Івенти можна класифікувати за різними ознаками: за метою та тематикою (ділові: конференції, саміти, форуми, розважальні: фестивалі, концерти, спортивні змагання; змішані: корпоративні події, свята), масштабом (міжнародні, національні, регіональні, локальні), форматом (офлайн та онлайн), цільовою аудиторією (корпоративні, споживчі, спеціалізовані та ін.), періодичністю (регулярні, одноразові), тривалістю (одноденні, короткострокові, довгострокові) та ін. Комбінації цих критеріїв дозволяють

класифікувати івенти у різні блоки, що важливо для ефективного планування, просування та оцінки результатів кожного заходу. Успішність івентів, івент-проектів можна вимірювати за допомогою різноманітних метрик та показників.

Важливо окреслити основні критерії, за якими здійснюється оцінка ефективності івентів. Найперше важливим є кількісний показник, який фіксує відвідуваність події: загальне число гостей, середнє число відвідувачів на годину тощо; продаж квитків, а саме загальна виручка, конверсія, середній чек; охоплення в соціальних мережах: кількість переглядів, лайків, коментарів, поширень; активність учасників, що включає в себе тривалість перебування, кількість контактів, відвідуваність сесій тощо.

Не менш важливими є якісні показники івента, які включають у себе задоволеність відвідувачів (рейтинг, відгуки, індекс NPS – маркер споживчої лояльності та ін.), залученість аудиторії (рівень взаємодії, емоційність, рівень лояльності тощо); досягнення поставлених цілей (маркетингових, комунікаційних, іміджевих, рекламних, комерційних тощо); рентабельність інвестицій (ROI) – фінансова, маркетингова, репутаційна та ін.

Серйозним підходом до оцінки ефективності івента є порівняльний показник, який включає в себе аналіз ефективності минулих заходів, порівняння з середніми ринковими даними, аналіз успішності конкурентів. Загалом для комплексної оцінки ефективності події рекомендується використовувати поєднання кількісних, якісних та порівняльних показників, які відображають різні аспекти успішності івенту. Це дозволяє отримати цілісну картину та обґрунтовано приймати рішення щодо вдосконалення організації заходів.

На ринку сучасних вітчизняних івент-послуг є велика кількість успішно реалізованих івент-проектів як міжнародного, так і національного, регіонального та локального масштабу, різної тематики та форматів. С. Слупський – керівник агенції Slupsky Event Management у 2019 році здійснив огляд вітчизняних івентів за останніх 20 років, котрі, на його думку, стали

знаковими та змінили сприйняття івентів у сфері бізнесу, культури, дозвілля, піднявши їх на високий рівень [18]. Розглянемо деякі івенти з цього рейтингу.

Серед прикладів найвідоміших та значущих міжнародних політичних та економічних заходів, що організовуються в нашій країні, варто назвати форум «Ялтинська європейська стратегія» (YES). Ця щорічна міжнародна конференція з питань геополітики, безпеки та економіки, була започаткована влітку 2004 року і відбувалася у Ялті, а з 2014 року проходить у Києві. Традиційно ця велелюдна міжнародна подія збирає провідних політиків, бізнесменів, експертів, громадських активістів та лідерів думок. На зустрічах форуму обговорюється європейське майбутнє України, налагоджуються зв'язки з міжнародними партнерами [62].

Чи не найпотужнішим івентом у сфері моди та фешн-індустрії в Україні стала подія Ukrainian Fashion Week – український тиждень моди. Вперше подію провели у 1997 році – тоді це був перший тиждень прет-а-порте у Східній Європі. Подія відбувалася двічі на рік за усіма стандартами світової моди.

Ukrainian Fashion Week надавав платформу для представлення нових колекцій українських дизайнерів та брендів, що допомогло просувати українську моду на національному та міжнародному рівнях. Суттєвим є економічний внесок цього івенту, адже індустрія моди є важливою складовою економіки України, вона генерує значні економічні вигоди для країни, привертаючи увагу інвесторів, туристів та медіа. Подія має й культурне значення, адже мода відображає культурну самобутність та традиції України, а Ukrainian Fashion Week демонструє унікальну естетику та стиль українського дизайну.

Водночас участь українських дизайнерів на Ukrainian Fashion Week допомагає їм отримати міжнародне визнання та вихід на глобальні ринки. Крім того, подія надає платформу для обміну ідеями, натхнення та творчих інновацій серед українських модельєрів. Вона привертає увагу до унікальності

та самобутності української дизайнерської сцени. За роки проведення івент відвідували понад 12000 гостей щосезону [60].

Безперечно, подією європейського рівня стало проведення в Україні Євробачення у 2005 році (після перемоги Руслани на конкурсі 2004 року) – перший міжнародний захід такого рівня в країні. Це стало знаковою віхою в розвитку України як незалежної держави, яка могла успішно організувати таке масштабне європейське культурне свято. Євробачення 2005 року проходило на тлі «Помаранчевої революції» в Україні, коли українці виступили за демократичні зміни в країні. Трансляція конкурсу привернула увагу мільйонів глядачів по всій Європі до подій в Україні. Тому проведення Євробачення стало важливим кроком для інтеграції України в європейський культурний простір. Це допомогло подолати стереотипи про Україну та показати її як європейську країну.

Організація конкурсу такого високого рівня в Україні відбувалася вперше, а тому виникало чимало проблем з організацією. Технічно Україна була не готова до багатомільйонних підключень трансляції конкурсу, який відбувався наживо. На думку С. Слупського, організація та проведення Євробачення 2005 року дало потужний поштовх для розвитку вітчизняної івент-індустрії, зокрема – технічного оснащення івентів, адже усі учасники івент-ринку на прикладі цієї події побачили: яким може та має бути рівень організації та проведення подій такого масштабу. Цей досвід став корисним у проведенні майбутніх міжнародних заходів світового рівня – Євро-2012, фіналу Ліги чемпіонів, Євробачення 2017 [18]. Успішна організація Євробачення 2005 року продемонструвала також зростаючий потенціал України як туристичного напрямку та привернула увагу світу до української культури і мистецтва.

Важливим у контексті розвитку івент-ринку в Україні є фестиваль французької культури «Французька весна», започаткований 2004 року. Фестивалі перших років для українського ринку були неймовірно новаторськими та незвичними: організатори та партнери фестивалю, а це

Посольство Франції, Французький культурний центр, привозили в Україну кращих перформерсів, які презентували українському глядачеві сучасний балет, лазерні вистави, шоу вогню на високому європейському рівні, яких на вітчизняному івент-ринку тоді ще не було. Фестиваль проходив у багатьох містах України – Києві, Одесі, Львові, Харкові, Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі. Після «Французької весни» змінилися стандарти проведення перформенсів для масових культурних заходів [18].

Важливо, що фестиваль «Французька весна» серед інших міст проводився і в м. Рівне [35]. У квітні 2019 року у місті в рамках фестивалю було проведено низку івентів: На різних сценічних майданчиках міста та виставкових залах відбулися події – концерти, вистави, виставки. Так, у Рівненському обласному академічному музично-драматичному театрі пройшов спільний джазовий концерт тріо французького піаніста та композитора В. Буржекса й українського оркестру – джазового біг-бенду «Drum Art Big Band» О. Вікулова; у Міському будинку культури глядачі мали змогу переглянути виставки «Маленькі безлади світу» та «Земна симфонія» французької художниці-фотографині А. Кель, яка по-своєму поглянула на Клесівський кар'єр, переосмислюючи його крізь власний творчий підхід та особливе мистецьке бачення. Також у Міському будинку культури відбулося філософське дійство: Концерт для двох клоунів Компанії Les Rois Vagabonds (Мандрівні королі) – володаря призу глядацьких симпатій Авіньйонського фестивалю (програма Off) у 2013 році, у програмі якого була пантоміма, акробатика, музика. У Рівненській обласній філармонії звучали твори у виконанні струнного квартету «Danos» – музична композиція з читанням поезії українських та французьких поетів від доби романтизму до постмодернізму. Крім того в місті було презентовано муралі від Marko93 – одного з піонерів французького стріт-арту, та вечірку з DJ Nelson – чемпіона світу з DMC (Disko Mix Club), який заряджав концертні зали у різних куточках світ. А також гостям міжнародного фестивалю «Французька весна» у Рівному

було запропоновано переглянути добірку різнопланових стрічок програми «Довгі ночі короткого метра» [35, с. 35; 43; 45; 49; 55; 57].

Серед інших знакових подій, які змінили івент-сферу сучасної України можна назвати Книжковий Арсенал – міжнародний книжковий ярмарок, що проходить у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» у м. Київ. Примітно, що ярмарок проводився в усі роки, починаючи з 2011 року, і його реалізації не завадили ні коронавірус, ні повномасштабне вторгнення. Варто вказати, що це – найбільший книжковий фестиваль в Україні (поруч із Форумом видавців у Львові), що збирає десятки тисяч відвідувачів щороку та представляє широкий спектр книг та творчості від українських й іноземних авторів. Книжковий Арсенал сприяє популяризації читання та української літератури, на ньому проводяться різноманітні заходи: презентації книг, зустрічі з авторами, дискусії, майстер-класи, які залучають громадськість до книжкової культури.

Подія проходить в історичному центрі Києва, на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника. Це надає фестивалю особливу атмосферу та підкреслює його культурну й історичну значущість. Щороку Книжковий Арсенал стає майданчиком для представлення новинок української видавничої галузі, сприяючи її розвитку та міжнародному визнанню. Це важливо для національної ідентичності та популяризації української культури. Книжковий Арсенал – це знакова подія, яка об'єднує книголюбів, промотує читання, українську літературу та видавничу справу в Україні, відіграючи важливу роль у культурному житті Києва та всієї країни [15].

Однією зі значимих подій у сфері мистецтва є Одеський Міжнародний кінофестиваль – щорічний івент, започаткований 2010 року. За роки проведення фестиваль зарекомендував себе, як потужний майданчик із представлення кращих доробків вітчизняного та світового кіно. На ювілейний 10-тий фестиваль, що проходив 2019 року, на конкурсну програму було подано понад тисячу фільмів кіномитців із 40-ка країн світу з 4-х континентів,

а число глядачів досягло тоді понад 100 тисяч. У 2023 році у зв'язку із повномасштабним вторгненням та постійними масованими обстрілами м. Одеси кінофестиваль був проведений у м. Чернівці [27]. А черговий – ювілейний 15-тий Одеський Міжнародний кінофестиваль планується провести влітку 2024 року у м. Київ.

Потужним за багатьма показниками став щорічний міжнародний джазовий фестиваль Leopolis Jazz Fest у Львові, що об'єднав провідних джазових музикантів з усього світу. Починаючи з 2011 року, фестиваль упродовж десяти років збирав джазових виконавців, зірок світового масштабу, шанувальників джазу з усього світу. Локаціями та концертними майданчиками події фестивалю традиційно була центральна частина міста, відома своєю атмосферою старовинного європейського містечка.

Масштаб фестивалю доволі потужний: Leopolis Jazz Fest був одним із найбільших джазових фестивалів Східної Європи. Він пропонував різноманітну програму: від класичного джазу до сучасних експериментальних напрямів. У рамках фестивалю проводилися майстер-класи, лекції, виставки. Leopolis Jazz Fest користувався великою популярністю серед публіки: за час проведення він перетворився на культурну подію національного та міжнародного значення [51].

Одним із потужних івентів у сфері інформаційних технологій вважається IT Arena, що проводиться з 2014 року у Львові – місті, де активно функціонує IT-кластер. Масштаби події вражають: щороку івент збирає понад 5000 учасників, серед яких програмісти, стартапери, бізнес-аналітики, підприємці, топ-менеджери, інженери, дизайнери, експерти з провідних IT-компаній не лише України, а й міжнародних компаній. Це дозволяє налагоджувати нові контакти та обмінюватись досвідом. Програма IT Arena охоплює найактуальніші тренди та виклики IT-галузі – від новітніх технологій до управління продуктами та командами. Спікери діляться своїми напрацюваннями та прогнозами щодо розвитку індустрії.

Захід привертає увагу інвесторів, які шукають перспективні стартапи для інвестування. Це відкриває можливості для українських технологічних компаній залучати фінансування. Крім того, IT Arena сприяє промоції України у світі, посиленню позицій нашої країни як технологічного хабу Східної Європи. Захід демонструє потужність та інноваційність української IT-галузі на міжнародному рівні. Не менш важливим є й регіональний вплив: проведення IT Arena у Львові підтримує розвиток IT-екосистеми в західному регіоні України, допомагаючи формувати нові можливості для кар'єрного та професійного зростання місцевих фахівців. Загалом, IT Arena є впливовим майданчиком для зустрічі ключових гравців IT-індустрії, обміну знаннями та пошуку нових бізнес-можливостей, що робить його важливим івентом для українського IT-сектора.

На думку С. Слупського, за якістю та масштабом організації та проведення IT Arena є «зразково-показовим» івентом, який відбувається на світовому рівні [18]. Цьогоріч IT Арена планується на 27-29 вересня 2024 року, а у продажу вже є квитки для участі, вартість яких коливається від 49-ти до 349-ти доларів США [48].

Одним із вдалих прикладів івентів, що задовольняє вже існуючий та створює новий попит на якісні музичні фестивалі міжнародного рівня, альтернативою відомих західноєвропейських музичних фестивалів є Atlas Weekend, що відбувається у Києві. Починаючи з 2015 року він щороку розширюється та охоплює нові музичні аудиторії, стаючи прикладом для інших одноразових або коротких подій з невеликим лайн-апом, слабкою організацією та обмеженим масштабом проведення [18].

На Atlas Weekend щороку виступають сотні музичних виконавців різних жанрів з України та інших країн. Щорічно фестиваль збирає десятки тисяч відвідувачів, перетворюючись на грандіозне святкування музики. Він є важливою подією для української культури, адже демонструє різноманітність та творчий потенціал місцевої музичної сцени, надаючи їй міжнародної видимості та сприяючи розвитку української музичної індустрії.

Фестиваль має вагомий економічний вплив, адже приваблює багато туристів до столиці України, що стимулює місцеву економіку через витрати відвідувачів на проживання, харчування, розваги тощо. А це приносить значні доходи місту. Atlas Weekend важливий і в соціальному аспекті: він є об'єднуючою подією, яка залучає людей різного віку, походження та інтересів, створюючи атмосферу єдності та спільного захоплення музикою. Загалом, Atlas Weekend вважається одним із ключових івентів в культурному та музичному житті України, який сприяє розвитку національної музичної індустрії та зміцненню національної ідентичності. У 2022 році проведення фестивалю було призупинено у зв'язку із повномасштабною війною [41].

Лише два роки поспіль – у 2011-2012 роках у Києві на Майдані Незалежності відбувалося хореографічне шоу Майданс, яке, однак, на думку С. Слупського – експерта у івент-галузі – мало неабиякий вплив на розвиток сфери. Шоу стало революцією у телевізійних проектах, адже було не франшизою чи купленим форматом, а одним з перших власним, придуманих продуктів, який пізніше продали у багато країн світу. У шоу взяли участь команди з 12 міст країни, які готували свої танцювальні номери та хореографічні постановки. Подія захопила усю країну – з різних міст до Києва приїжджали тисячі глядачів, аби підтримати проект та виконавців з рідного міста.

Певним проривом у вітчизняному просторі стала ініціатива Всі. Свої, започаткована після початку війни – у 2015 році. Метою ініціативи стала підтримка українських виробників та стимулювання розвитку національної економіки. Організатори знайшли тих, хто робить якісні речі в Україні, й зібрали їх в одному місці – у спеціалізованих маркетах. Ініціатива передбачала проведення різноманітних заходів, серед яких промо-кампанії українських брендів, організація виставок та ярмарків українських товарів, інформаційна підтримка вітчизняних виробників, просвітницька робота серед споживачів [18].

Одним із нових для України івентів можна назвати світські вечірки Козирна Party, які започаткувала на початку 2000-х років мережа ресторанів Козирна карта. Це був новий формат вечірок – попередник фестивалів вуличної їжі для людей з великими статками. Гучні вечірки, що проводилися упродовж 12 років збирали тисячі гостей, представників бізнесу, інвесторів, артистів. Вони мали нечувані бюджети, високоякісні декорації та шоу, гостям пропонувалася високоякісна їжа. Цей івент-проект довів ефективність подібних подій як інструментів просування та продажів.

Окрім вказаних С. Слупським івентів, які змінили вітчизняну івент-сферу, вважаємо за доцільне окреслити приклади інших успішно реалізованих івент-проектів. Як вже вказувалося, велика кількість івентів міжнародного масштабу відбувається в Україні у сфері культури та мистецтва. Серед таких – Віденський бал у Києві, що проходив щорічно у Національній опері України за зразком знаменитого Віденського балу (Австрія). Цей івент збирає представників політичної, бізнесової та культурної еліти, є благодійним і має на меті допомогти талановитим дітям – переможцям міжнародних конкурсів, а також дітям-спортсменам з інвалідністю.

Після повномасштабного вторгнення організатори балу акцентували увагу на необхідності переосмислення усіх сфер стійкого розвитку, усіх галузей, зокрема й івент-галузі та креативних індустрій. Для цього було запропоновано усвідомлене ставлення до івент-діяльності, зміну підходів до організації подій, які повинні розвивати особистісну, корпоративну, сімейну, громадську культуру, змінювати та розширювати світогляд, покращувати якість та образ життя людей. Водночас події повинні бути налаштованими на загальний «камертон країни», стратегії її розвитку, бути співучасниками до курсу, яким нині рухається Україна, просуваючи ідеї людяності, свободи, миру [3].

Яскравим івентом є масштабний мультижанровий фестиваль, що поєднує сучасне мистецтво: музику, перформанс, кіно та візуальне мистецтво, та має яскраво виражений експериментальний характер – Міжнародний

фестиваль музики та мистецтв ГОГОЛЬFEST. Він проводиться щорічно з 2007 року і вперше відбувся у Києві, а далі проводився у багатьох містах України – Маріуполі, Івано-Франківську, Вінниці, Херсоні, Дніпрі. До участі у фестивалю за роки його існування долучилося близько 600 тисяч глядачів.

Фестиваль ГОГОЛЬFEST був заснований з метою популяризації сучасного мистецтва в Україні, створення творчих майданчиків для взаємодії українських та іноземних митців, а також залучення широкої аудиторії до нових культурних практик. Під час фестивалю до міста, де він проводиться, їде спеціальний арт-потяг – перша така ініціатива у Європі. На майданчиках цієї події проходять різноманітні мистецькі активності: театральні вистави, виставки, кінопокази, концерти, перформанси, лекції, майстер-класи тощо. ГОГОЛЬFEST залучає відомих художників, акторів, музикантів, режисерів та інших митців з України та з усього світу. Він є важливою культурною подією, яка сприяє розвитку сучасного мистецтва в Україні. Останній раз фестиваль був проведений у 2021 році, перед повномасштабним вторгненням.

Цікавинкою міжнародного фестивалю ГОГОЛЬFEST є проведення у кожному місті, де він відбувається, спеціальних подій – так званих Sites-specific проектів. Це – переформатування міського простору, актуальних для міста локацій у майданчики для певної спеціальної події у незвичному образі, яка має надихнути культурну спільноту міста для майбутніх перетворень та нового майбутнього [4].

Серед прикладів інших успішно зреалізованих вітчизняних івентів національного рівня – десятки ділових подій (галузеві форуми, конференції), сотні культурно-мистецьких подій: гастрономічний фестиваль Сорочинський ярмарок, музичні фестивалі «Країна мрій», «Тарас Бульба», «Червона Рута», «Бандерштат», театральний фестиваль-премія «ГРА»/ «GRA», фестиваль недержавних театрів «Відкрита сцена», національний фестиваль театрів «Молоко», фестиваль «Кураж Базар», спортивні події, розважальні комерційні шоу та інші події всеукраїнського масштабу, що проводяться в різних містах країни.

Переважна кількість івентів відбуваються та зосереджуються у великих містах. Це зумовлюється кількома причинами, однією з яких є інфраструктура та ресурси, які у великих містах, як правило, є більш розвиненими. Ці міста мають великі конференц-центри, велелюдні комплекси та масштабні зали, зручне транспортне сполучення, кращим є й доступ до ресурсів – спеціалістів, технологій, постачальників, що дозволяє організовувати та проводити великомасштабні івенти.

Не менш важливим чинником є аудиторія та учасники, адже великі міста мають велике число потенційних учасників – компаній, фахівців у певних галузях, що забезпечує необхідну аудиторію для івентів. Як правило, великі міста зазвичай є транспортними вузлами з аеропортами (до 2022 року), залізничними станціями, розвинутою мережею доріг, що забезпечує зручність локацій, полегшує доступ та приїзд учасників з різних регіонів. Крім того, великі міста приваблюють більше уваги медіа, що дозволяє отримати ширшу рекламу та розголос для івентів.

У великих містах розвинутою є сфера послуг: є достатня кількість готелів, ресторанів, розважальних закладів, що дозволяє забезпечити комфортне перебування учасників. В результаті концентрації необхідної інфраструктури, аудиторії, медійного інтересу та рівня сервісу великі міста є більш привабливими для організації та проведення масштабних івентів. Важливо розуміти, що успішні івент-проекти активізують економічний, культурний, туристичний потенціал міст, регіонів і країни в цілому [36, с. 29].

У м. Рівне є також приклади успішно реалізованих івент-проектів, як міжнародного, так і національного й регіонального гатунку, серед яких варто назвати Міжнародний джазовий фестиваль «ART JAZZ», Міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест», Міжнародний фестиваль ковалів «Металеве серце України», фольклорно-етнографічне свято «Музейні гостини», інші різноманітні свята – Свято сиру та вина, Свято бульби та ін. Окреслимо основні з названих.

Однією з найрезонансних подій у місті є Міжнародний джазовий фестиваль «ART JAZZ». Він проводиться у Рівному упродовж кількох днів щорічно з 2007 року. До проведення фестивалю долучене й сусіднє м. Луцьк. Фестиваль спеціалізується на джазовій музиці, залучаючи виконавців різних напрямів джазу – від традиційного до сучасного авангардного. На різних майданчиках та сценах Рівного та Луцька, включаючи концертні зали та міські парки, виступають кращі джазові музиканти України та світу.

Унікальність проекту «ART JAZZ» у тому, що він поєднує різні види мистецтва – музику, хореографію, театр, графіку – у темі джазу. Окрім музичних концертів та імпровізаційних виступів – джем-сейшнів, в рамках фестивалю відбуваються навчальні майстер-класи, тематичні лекції та дискусії, фотовиставки, імпровізаційне малювання «КвікПік» та «Лінія джазу». Кілька останніх років в межах фестивалю була організована резиденція ART JAZZ school, яка пропонувала інтенсивне навчання, цікаві активності для молодих джазових вокалістів та виконавців автентичного фольклору від найкращих джазових вітчизняних і зарубіжних викладачів.

Організаторами цього івент-проекту виступають міська влада Рівного разом із місцевими громадськими організаціями. За роки проведення фестиваль отримав статус одного з найпопулярніших джазових форумів в Україні, щороку приваблюючи як українських, так і закордонних виконавців та шанувальників джазової музики. Загалом, «ART JAZZ» є важливою культурною та мистецькою подією для міста Рівне та регіону, сприяючи популяризації джазу, творчого обміну між музикантами, приваблюючи туристів у місто [40].

Цікавим івент-проектом, що відбувається у Рівному упродовж останніх кількох років, є щорічний міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест». Починаючи з 2014 року, кращі лірники, бандуристи, кобзарі з усієї України та сусідніх країн з'їжджаються у Рівне, аби популяризувати традиційну етнічну культуру, народну творчість та міжкультурний діалог. На фестивалі відбуваються музичні виступи, майстер-класи народних ремісників,

пропонується етнічна їжа та напої, ярмарок народних промислів, мандрівки на човнах та інші забави. «ЛіраФест» включає в себе також лекції, дискусії та презентації, присвячені культурній спадщині. Фестиваль – важлива культурно-мистецька подія, спрямована на збереження та популяризацію етнічної різноманітності. А останніми роками – ще й можливість зібрати кошти на допомогу воїнам, що захищають Україну, серед яких є чимало кобзарів, бандуристів та лірників [34]. Цікаво, що подібний фестиваль з такою ж назвою проходив свого часу й у сусідньому Луцьку.

Однією з улюблених подій рівнян є Міжнародний фестиваль ковалів «Металеве серце України», присвячений традиційному ковальському ремеслу та сучасним художнім металевим виробам. Він проходив щороку та збирав у місті професійних ковалів та митців з України та інших країн. Програма фестивалю включала в себе демонстрації ковальської майстерності, виставки та продаж виробів, майстер-класи. Окрім ковальства, фестиваль висвітлював інші традиційні народні ремесла та сучасне мистецтво з металу. Організатори пропонували глядачам нічне кування виробів з металу, вогняне шоу, унікальне театралізоване дійство «Ковальське весілля», де молодят «заковували» на щасливе подружнє життя та ін. Фестиваль ковалів «Металеве серце України» був одним з найстаріших та найвідоміших ковальських фестивалів в Україні, який популяризував це давнє ремесло та демонстрував творчі здобутки сучасних майстрів [25].

Чи не найвелелюднішим святом, що проводиться Рівненським краєзнавчим музеєм із 1992 року, є фольклорно-етнографічне свято в підтримку народних ремесел «Музейні гостини». Під час свята відвідувачам пропонують різноманітні культурно-освітні програми, тематичні екскурсії та фотозони, презентації, виставки, майстер-класи. У мирний час географія учасників події охоплювала чи не усю Україну, а число відвідувачів свята налічувала тисячі рівнян та гостей міста. Це прекрасна нагода для мешканців та гостей міста дізнатися більше про історію, культуру та традиції Рівного. Свято «Музейні гостини» також було чудовим шансом популяризувати

музейну справу та збільшити число відвідувачів музеїв міста. А згодом подія стала не просто музейним заходом, а справжнім фестивалем народної творчості, візитівкою міста [32].

Загалом в Рівному поки не так багато великих івент-проектів національного масштабу, як у столиці та інших великих містах, але такі є успішні події, які можна назвати прикладами гарно реалізованих івентів. Крім того, варто розуміти, що велика кількість названих івент-проектів не проводяться у час повномасштабного вторгнення, або ж відбуваються з серйозними обмеженнями або зміною формату.

Отже, сучасний вітчизняний івент-ринок відзначено чисельними прикладами успішно реалізованих івент-проектів – різних за тематикою, масштабом, цільовою аудиторією, тривалістю. Успішність івентів можна аналізувати за кількісними, якісними, порівняльними показниками. До успішно втілених вітчизняних івент-проектів міжнародного рівня можна віднести форум «Ялтинська європейська стратегія», український тиждень моди Ukrainian Fashion Week, фінали пісенного конкурсу Євробачення, фестиваль французької культури «Французька весна», міжнародний книжковий ярмарок Книжковий Арсенал, Одеський Міжнародний кінофестиваль, міжнародний джазовий фестиваль у Львові Leopold Jazz Fest, IT Arena, фестиваль Atlas Weekend, хореографічне шоу Майданс, ініціатива Всі. Свої, світські вечірки Козирна Party, Віденський бал у Києві, Міжнародний фестиваль музики та мистецтв ГОГОЛЬFEST та ін. Переважна кількість івентів проводяться та зосереджуються у великих містах, активізуючи їх потенціал. Прикладами успішно реалізованих івентів у м. Рівне можна назвати Міжнародний джазовий фестиваль «ART JAZZ», Міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест», Міжнародний фестиваль ковалів «Металеве серце України», фольклорно-етнографічне свято «Музейні гостини» та інші події.

ВИСНОВКИ

Отже, аналіз фахової літератури, практики організації івент-агенцій та івент-заходів засвідчив, що:

- сучасний стан івент-ринку в Україні зумовлений політичними, соціальними, економічними, культурними та іншими чинниками. Він формувався упродовж кількох останніх десятиліть та включає в себе спеціалізовані структури й пов'язані між собою елементи – івент, івент-індустрія, івент-менеджмент, івент-маркетинг, івент-технології, івент-комунікації та ін.;

- професійна термінологія цієї сфери перебуває на стадії інституціонального оформлення, тому авторка не виходить за межі загальноприйнятих нині понять; в усіх інших випадках коментар того чи іншого новотвору здійснено безпосередньо в тексті роботи;

- івент, як чітко спланована та якісно організована подія, має свою мету і передбачає залучення певної аудиторії. Управління, організація та координація проведення подій входить до відповідальності фахівців івент-менеджменту, а просуванням брендів та продуктів займаються спеціалісти із івент-маркетингу;

- нині практики та й теоретики цієї галузі виокремлюють галузь, сферу діяльності, що спеціалізується на організації та проведенні івентів, тобто спеціальних заходів, подій різного типу – івент-індустрією, яка є безкінечним простором для розвитку професійного рівня учасників івент-ринку;

- із часу здобуття державної незалежності вітчизняний івент-ринок розвивається у складних умовах, долаючи виклики – наслідки світової фінансової кризи, обмеження, пов'язані з пандемією, війною та повномасштабним вторгненням РФ на території України. Ці та інші суб'єктивні та об'єктивні чинники зумовлюють характерні риси розвитку івент-ринку в сучасній Україні, серед яких основною нині є врахування реалій воєнного часу;

Отже, зміни та трансформації у професійній структурі суспільства вносять свої корективи й щодо івент-менеджерів як професійної групи. Івент-менеджери як суб'єкти управління є багатопрофільними фахівцями з організації, координації івентів;

- суб'єктами івент-менеджменту, поруч із івент-менеджерами, є івент-організатори, івент-координатори, івентори. Варто вказати на певну розмитість поняття івент-менеджер, і водночас їх оформлення в окрему професійну групу, не великий термін становлення івент-діяльності та відповідної професійної групи в сучасній Україні, недостатню кількість освітніх програм з їх підготовки, відсутність у івент-діяльності та івент-менеджерів юридичного статусу;

- упродовж останніх десятиліть в Україні відбувається процес формування івент-менеджерів як професійної групи, проходячи певні етапи: пізнавальний, організаційний, інституціональний. Зважаючи на чималу палітру відповідальності івент-менеджер як мультизадачний фахівець є ключовою особою, яка забезпечує безперервність процесу творення події. А тому до івент-менеджерів висуваються серйозні вимоги: професійно-ділові, адміністративно-організаційні, соціально-психологічні, моральні, адже вони відповідають і за управлінську, і за виконавську складову;

- ефективний івент-менеджер повинен володіти низкою професійних та особистісних якостей для якісного виконання основних елементів менеджменту – планування, управління, організації, регулювання, контролю та ін. У разі відповідності усім вимогам сучасний івент-менеджер є затребуваним на ринку праці та може отримувати гідну заробітну плату за свої знання, вміння й навички.

Отже, в сучасній Україні функціонує чимало агенцій, послуги яких є основним продуктом на івент-ринку. Івент-агенції працюють з організацією різноманітних заходів: конференцій, виставок, концертів, весіль, корпоративних свят, шоу, спортивних змагань та ін.;

- до основних функцій івент-агенцій, в залежності від напряму та масштабу їх діяльності, належить планування заходів (розробка концепції, створення сценарію, складання детального плану), логістика події (підбір та бронювання місця проведення, організація транспортування, забезпечення технічним обладнанням), залучення підрядників (винайм кейтерингових компаній, декораторів, ведучих, музикантів та інших необхідних фахівців), керівництво проектом (загальна координація усіх етапів підготовки та проведення заходу), маркетинг та PR (просування івенту, робота з цільовою аудиторією, запрошення учасників), управління бюджетом (контроль та оптимізація витрат на організацію події);

- серед лідерів вітчизняного івент-ринку – десятки столичних івент-агенцій – Slupsky Event Management, Дядя Жора Company, Partysons Creative Agency, Prime Event, Salty Events, Lioncom, Anthill, Plombir, які брали участь та ставали переможцями у вітчизняних та міжнародних конкурсах, преміях, форумах та фестивалях (Ukrainian Business Award, Event Industry Forum, Eventаризація, Ukrainian Event Awards);

- свій сегмент бізнесу займають й івент-ігенції у невеликих містах України. У Рівному упродовж останніх років (до повномасштабного вторгнення) відбувався розвиток івент-сфери, яскравою рисою якого стала поява численних компаній з організації та проведення свят різного гатунку – «Каприз», «Артемон», «Чародійка», «KARNAVAL» та ін., а також івент-агенцій, що спеціалізуються на окремих сегментах галузі.

Таким чином, сучасний вітчизняний івент-ринок відзначено чисельними прикладами успішно реалізованих івент-проектів – різних за тематикою, масштабом, цільовою аудиторією, тривалістю. Успішність івентів можна аналізувати за кількісними, якісними, порівняльними показниками. До успішно втілених вітчизняних івент-проектів міжнародного рівня можна віднести форум «Ялтинська європейська стратегія», український тиждень моди Ukrainian Fashion Week, фінали пісенного конкурсу Євробачення, фестиваль французької культури «Французька весна», міжнародний

книжковий ярмарок Книжковий Арсенал, Одеський Міжнародний кінофестиваль, міжнародний джазовий фестиваль у Львові Leopold Jazz Fest, IT Arena, фестиваль Atlas Weekend, хореографічне шоу Майданс, ініціатива Всі. Свої, світські вечірки Козирна Party, Віденський бал у Києві, Міжнародний фестиваль музики та мистецтв ГОГОЛЬFEST та ін.

Переважна кількість івентів проводяться та зосереджуються у великих містах, активізуючи їх потенціал і розширюючи аудиторію.

Прикладами успішно реалізованих івентів у м. Рівне можна назвати Міжнародний джазовий фестиваль «ART JAZZ», Міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест», Міжнародний фестиваль ковалів «Металеве серце України», фольклорно-етнографічне свято «Музейні гостини» та інші події.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Артемон. URL: <http://artemon.in.ua/>
2. Баєва О.В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. II. Менеджмент: навч. посіб. / О.В. Баєва, Н.І. Новальська, Л.О. Згалат-Лозинська; за ред. О.В. Баєвої, Н.І. Новальської. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017.
3. Благодійний Віденський бал у Києві 2023. URL: <http://surl.li/jnmgr>
4. ГОГОЛЬFEST. URL: <https://gogolfest.org/>
5. Дергачова Г.М. Івент-менеджмент: конспект лекцій. *Навч. посіб.* Київ, 2022.
6. Дядя Жора Company. URL: https://jora.biz/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwqmwBhBVEiwAL-WAYWXqZQbwKLeQ46bL28rgng-5DCCPqxLs5Y7Kk5190zpz2qEZjFXJ5xoCYGMQAvD_BwE
7. Жежуха В.Й., Мисик В.М. Івент-менеджмент в Україні: проблеми, тенденції, перспективи та напрями реінжиру. *Парадигмальні виклики сучасного розвитку: колективна монографія* / за заг. ред. Дуки А.П. Чернігів: ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій, 2022. 241 с. С. 31 – 45.
8. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
9. Закон України «Про електронну комерцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>
10. Закон України «Про організацію та проведення масових заходів в Україні». URL: http://static.rada.gov.ua/osmir/tables/skl_4/perexidni/TABL09910001.html
11. Закон України «Про рекламу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Зеленська Л.М. Івент-менеджмент: *навч. посіб.* Київ : НАККиМ, 2018. 198 с.

13. Івент-індустрія в Україні: проблеми, перспективи, можливості. URL: <https://www.work.ua/articles/career/1245/>
14. Каприз. Креативна компанія. URL: <https://kaprizik.com.ua/uk>
15. Книжковий Арсенал. URL: <https://book.artarsenal.in.ua/>
16. Короленко Є.О., Швець І.Г. Комунікативні здібності в роботі івент-менеджера. *Питання культурології*. Вип. 36. 2020. С. 219-227.
17. Куліков О. Івент-ринок: як зберегти кадри, клієнтів та якість. URL: <https://adsider.com/ua/yvent-r-nok-kak-uderzhat-kadr-klyentov-y-kachestvo/>
18. Культурна революція. 12 івентів, які змінили Україну. URL: <https://life.nv.ua/ukr/blogs/kulturnaya-revolyuciya-12-iventov-kotorye-izmenili-ukrainu-50045540.html>
19. Куриленко В. Куди прямують івенти: 8 актуальних трендів. URL: <https://eventukraine.com/success/kudi-pryamuyut-iventi-8-aktualnih-trendiv/>
20. Мазоренко О.В. Як COVID-19 вплинув на івент-індустрію? / *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика – матеріали міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Харків м. Торунь, 16 квітня 2021 року. Дніпр: Середняк Т. Київ, 2021. 339 с. С. 167 – 168.
21. Менеджмент у сфері культури: *Навч. посіб.* / Яроміч С.А. Кн.1. Одеса : Центр практичного менеджменту культури, 2006.
22. Мисик В.М. Вітчизняний та зарубіжний досвід формування і розвитку івент-менеджменту / *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення проблеми розвитку*, № 3 (1), 2021. С. 39 – 50.
23. Мисик В.М. Концептуальна модель побудови і використання івент-менеджменту в управлінні підприємством. *Менеджмент та підприємництво в Україні*. Вип. 2. №. 1, 2020. С. 29 – 36.
24. Мисик В.М. Формування та розвиток івент-менеджменту: дис. ... д-ра філософії: 073 – Менеджмент, 07 – Управління та адміністрування / Нац. ун-т «Львівська політехніка». Львів, 2023. 185 с.
25. Міжнародний фестиваль ковалів «Металеве серце України». URL: https://kuznya-magnit.lviv.ua/news_book/international-festival/

26. Національний класифікатор професій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
27. Одеський міжнародний кінофестиваль. URL: <https://submit.oiff.com.ua/programme, 2023>
28. Олексюк Г.В., Ангелко І.В., Самотій Н.С. Івент-індустрія: розвиток та проблеми в Україні / *Регіональна економіка*, № 3. 2020. С. 120-130.
29. Переорієнтація івент-сфери: які заходи проводять українці під час війни. URL: <https://ain.ua/2023/09/29/pereoriyentacziya-ivent-sfery-yaki-zahody-provodyat-ukrayinczi-pid-chas-vijny/>
30. Повалій Т.Л. Івент-менеджмент: навч. посіб. / Т.Л. Повалій, Н.Д. Світайло. Суми : Сумський держ. ун-т, 2021.
31. Радіонова О.М. Івент-технології: навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021.
32. Рівненський обласний краєзнавчий музей. URL: <http://museum.rv.gov.ua/istoriya-muzeyu/>
33. ТОП-15 event-агенств м. Києва 2024. URL: <https://uba.top/event-agencies/>
34. У Рівному проведуть «Лірафест». URL: <https://www.rivnenews.com.ua/2023/09/24/u-rivnomu-provedut-lirafest/>
35. Французька весна 2020. URL: https://institutfrancais-ukraine.com/uploads/files/2019/Catalogue_PF2019.pdf
36. Хитрова О.А., Харитонova Ю.Ю. Стан і тенденції розвитку івент-менеджменту в Україні. *Наук. вісник Міжнар. гуманіт. ун-ту. Серія: Економіка і менеджмент*. Одеса, 2018. Вип. 30. С. 27 – 31.
37. Чародійка. URL: <https://www.facebook.com/charodiyka2/reviews>
38. Як живе івент-індустрія в період війни. URL: <https://ain.ua/2023/03/17/yak-zhyve-ivent-industriya-v-period-vijny-rozpovidaye-servis-renty-ua/>
39. Anthill. URL: <https://anthill.events/uk/contacts/>
40. ART JAZZ. URL: <http://artjazz.info/about>

41. Atlas Weekend. URL: <https://atlasfestival.com/>
42. Eventаризація. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/36818/2008-02-29-vpershe-v-ukraini-vidbuvaietsya-festyval-ivent-proektiv-eventaryzatsiya/>
43. Event Community Україна. URL: <https://www.facebook.com/groups/eventstrends/>
44. Event Industry Forum. URL: <https://www.facebook.com/eventindustryforum>
45. Event Industry Forum 2018. URL: <https://arenalviv.com.ua/events/event-industry-forum-2018/>
46. EVENT INDUSTRY FORUM 2024. URL: <https://gastroli.ua/events/18851>
47. EVENT Ukraine. URL: <https://eventukraine.com/>
48. IT Arena. URL: <https://itarena.ua/ua/tickets/>
49. JOBS.ua. URL: <https://jobs.ua/career/view/18>
50. KsyEvets. URL: <https://ksyevents.com.ua/>
51. Leopold Jazz Fest. URL: <https://leopolisjazz.com/ua>
52. Lioncom. URL: <https://lioncom.pro/kompaniya/>
53. Partysons Creative Agency. URL: <https://www.facebook.com/Partysons>
54. Plombir. URL: <https://www.plombirevent.com/>
55. Prime Event. URL: <https://prime-event.com.ua/ua/>
56. Salty Events. URL: <https://salty.events/>
57. Savvy Nation. URL: <https://savvynation.com.ua/>
58. Slupsky Event Management. URL: <https://slupsky.com/uk/>
59. Ukrainian Event Awards. URL: <https://eventawardsua.com/>
60. UKRAINIAN FASHION WEEK. URL: <http://fashionweek.ua/uk/>
61. WORK.ua. URL: <https://www.work.ua/career-guide/event-manager/>
62. YES. URL: <https://yes-ukraine.org/ua/about>